Número 33

UAB Universitat Autònoma de Barcelona

Abril de 1999

COL·LEGI OFICIAL DE VETERINARIS DE BARCELONA

el butlletí de veterinària

MEDICINA I CIRURGIA ANIMAL: ART, CIÈNCIA O NEGOCI?

REFLEXIONS A PROPÒSIT DELS BROTS DE TRIQUINOSI A FRANÇA EL 1998

UAB
Universitat Autònoma de Barcelona

CENTAURO
SERVEIS VETERINARIS

experiència
eficàcia
garantia

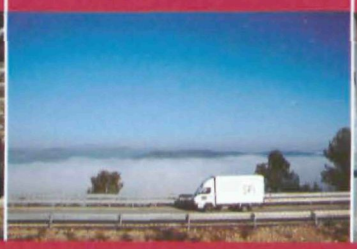

servei exclusiu a veterinaris
entrega a domicili en 24 hores
transport isotèrmic
tot tipus de material o equipament

El Macià - 08519 Masies de Roda (Barcelona)
Tel. 938 540 000 (4 línies) - **Fax 938 500 375**

REVISTA DEL COL·LEGI DE VETERINARIS DE BARCELONA

Núm. 33
ANY 1999
ABRIL

Redacció i coordinació:
Mª Luz Guerra Rey

Col·laboradors:
Ferran Vera Gras
Albert Broto Pachiardi

Coordinadora de serveis:
Cristina Campañà de Anta

Edita:
Col·legi de Veterinaris de Barcelona
Av. República Argentina, 21-25
08023 BARCELONA
Telèfon: 93 211 24 66
Fax: 93 212 12 08
e-mail: covb@covb.es
http://www.covb.es

Coordinadora de Publicitat:
Glòria Sánchez
Tel. 93 372 32 62
Fax 93 473 26 76
E-mail:anagrafic@mx3.redestb.es

Disseny - Impressió i Distribució:
ANAGRAFIC, S.L.

Dipòsit Legal: B-43.999-96

PAPER ECOLÒGIC

SUMARI

Editorial, 3

Article Tècnic, 4

Notícies, 9

Agenda, 24

El Col·legi, 26

Consell de Catalunya, 35

Les Associacions, 36

ONGs, 36

Cartes al Col·legi, 38

Tauló d'Anuncis, 38

Vinculant, responsabilitat, decisió

En aquests darrers dies s'ha estat debatent un nou "reglament per a l'exercici de la Clínica d'animals de companyia ", reglament que en el seu dia fou creat per aquest Col·legi i que va suposar, llavors, un avenç important pel desenvolupament de la clínica d'animals de companyia, en deslligar-se d'altres activitats veterinàries i adquirir, aquesta pràctica, una entitat pròpia. Aquesta reglamentació ha estat la referència per a la resta de col·legis per tal d'anar-se adaptant a les noves exigències d'una demanda creixent de la societat.

Transcorreguts ja més de 14 anys des de la seva publicació, era correcte pensar en una adaptació a la realitat actual, modificant-se allò que per a una millor regulació d'aquesta pràctica proposessin els veterinaris que exerceixen aquesta activitat. La clínica d'animals de companyia ha assolit un auge espectacular en els darrers 20 anys, havent-dr passat de 10 centres reconeguts per a aquesta activitat a més de 450 en l'actualitat.

Bàsicament, el sentit de les modificacions versa en estipular uns requisits mínims per a obtenir una igualtat de condicions per aquesta pràctica, i regular, així, de cara al client quin grau de serveis ofereix cada tipus d'establiment. La publicitat de les guàrdies, els serveis d'urgències, l'hospitalització o les visites a domicili, així com el sistema de contractació dels veterinaris facultatius semblen ser els temes que preocupen als col·legiats que han assistit als darrers debats que s'han produït.

Té la seva lògica que a igual que, quan s'estableixen les condiciones d'una carrera esportiva tothom coneix que s'ha de sortir d'una línia de meta, que s'ha de vestir d'una manera adequada, que no es pot anar dopat, etc., també s'ha de pensar que serà important l'entrenament de cada participant i les condiciones personals de cadascun d'ells, fet que normalment no es reglamenta perquè es pressuposa que qui no els acompleixi acabarà fent el ridícul.

La preocupació d'aquest Col·legi no només és que les condicions físiques dels establiments siguin les adequades, atès que aquesta és fàcilment assumible i superable amb medis econòmics, sinó que la qualitat del servei professional sigui el màxim. Pensem que el material, instal·lació equipament i serveis són necessaris, però no oblidem que el que es realitza dins d'aquests centres és, ni més ni menys, que una activitat veterinària emparada pel coneixement professional. Si som capaços de regular el continent, per què no regulem el contingut? Lògicament, hauríem de poder pensar que el nostre client no només ens demanarà uns determinats metros de superfície, aparell de RX, laboratori o quiròfans, sinó que també ens exigirà un coneixement de les darreres tècniques de diagnòstic, tractament i pràctica responsable de l'exercici de la medicina veterinària.

Semblaria lògic que dins dels condicionants per a aquesta pràctica estipuléssim la necessitat d'una formació permanent. En aquest sentit, s'hauria de poder establir un sistema d'avaluació de la capacitat professional que contemplés les conferències, l'assistència a cursos, les publicacions, etc., de tal manera que s'acredités l'actualització constant dels coneixements teòrics i pràctics necessaris per a l'exercici responsable de la clínica veterinària per part del professional. Però, fet curiós, existeix una extensa preocupació per la regulació externa d'imatge i no tant per la de contingut professional. No sembla normal que no sapiguem valorar la necessitat de donar contingut professional a l'exercici dels veterinaris. És de suposar que ningú es planteja exercir durant 40 anys amb allò que s'ha après en 5.

També i és lògic, existeix la necessitat de regular la contractació laboral del veterinari que exerceix aquestes pràctiques, però al mateix temps hauria d'existir aquesta mateixa preocupació respecte al seu grau de professionalitat, fet que no es veu massa reflectit en l'esborrany del reglament.

Una altra de les preocupacions existents ha estat la de fer vinculants les decisions d'aquest comitè per a la Junta de Govern del Col·legi, fet certament inusual, ja que un comitè sense entitat jurídica difícilment podrà assumir les responsabilitats derivades de les seves decisions, per la qual cosa hauria de ser la Junta qui hauria de responsabilitzar-se d'aquestes decisions encara que no les compartís.

La decisió comporta responsabilitat, i aquesta requereix llibertat de decisió. ◆

UAB Universitat Autònoma de Barcelona

MEDICINA I CIRURGIA ANIMAL: ART, CIÈNCIA O NEGOCI?

Reflexions sobre la ètica, funció social i futur de la medicina de petits animals

Lluís Ferrer
Universitat Autònoma de Barcelona

Introducció

Quan l'amic Jaume Camps em va proposar fer la conferència d'inauguració de curs a la nostra Acadèmia de Ciències Veterinàries vaig pensar que parlaria d'alguns dels temes científics que, molt o poc, conec o; dit d'un altre manera, als quals he dedicat els darrers anys de la meva activitat professional: dermatologia, leishmaniosis, neoplàsies, etc. L'estiu a Mallorca, però, em va fer canviar d'opinió: aprofitaria aquesta oportunitat, que agraeixo sincerament, per reflexionar una mica sobre el sentit de la feina que fem, sobre la utilitat de la medicina d'animals de companyia, sobre alguns aspectes –no tots– de l'ètica de la nostra professió. Quasi tots ens hem demanat algun cop: serveix d'alguna cosa el que faig? És ètic, en un mon inundat pel dolor i el patiment humà, dedicar tants esforços, col·lectius i individuals, a curar gossos i gats? Com evolucionarà la nostra professió? Qui no s'ha queixat de la manca de reconeixement social de la nostra feina? D'aquestes coses voldria parlar aquesta nit amb tots vosaltres. Perquè penso que el nostre col·lectiu, sempre amb preses, sempre desbordat per la feina, dedica poc temps a la reflexió sobre el seu paper dintre de la societat, a parlar d'ètica, del futur. És cert que sovint hi ha converses o tertúlies de veterinaris en les que es parla del futur o del que la nostra professió ha de fer. Normalment, però, són converses circulars, repeticions de tòpics com per exemple:

1) L'excés de veterinaris, la urgència de que les Facultats siguin molt restrictives a l'hora d'acceptar nous alumnes i la desgràcia de la creació de les noves facultats.
2) La necessitat de dedicar-se a nous camps: medi ambient, animals exòtics, aqüicultura
3) La manca de pes polític de la nostra professió, en especial en comparació a d'altres (atenció als temibles enginyers agrònoms), la manca de protecció legal de les nostres responsabilitats tradicionals…

No dedicaré el meu temps a aquests temes, que manifesten una mica de miopia professional, i en ocasions àdhuc uns milígrams d'hipocresia. Tenim una gran facilitat de canviar el nostre discurs en funció dels nostres interessos més immediats. El mateix alumne que quan volia entrar a la Facultat criticava el *numerus clausus* demana, anys més tard, ja convertit en veterinari, l'enduriment de la selecció. Companys que atacaven amb totes les seves armes dialèctiques la creació de noves facultats són els que ara envien els seus fills a estudiar a la nova Facultat de València. Molt nova, amb instal·lacions encara precàries i privada. Per no parlar del pes polític de la professió. Quants, dels que esteu aquí, quants dels nostres companys i companyes militen a un partit polític? Quants participeu activament en associacions de la societat civil? Pocs, molt pocs. Qui ha de donar-nos doncs la influència política?

I el mateix es podria dir del discurs de l'extensió a nous camp; que sovint surt de gargamelles que han estat incapaces de una reconversió professional, de professionals rovellats. Discurs, a més, que generalment no es sustenta en cap estudi seriós o profund de la evolució laboral. No vull parlar de aquest tòpics, ja molt vistos. Jo voldria que entre tots donéssim contestació a tres preguntes:

1) Quina és la funció social de la nostra professió? O, dit d'un altre forma de que serveix la medicina de petits animals?
2) Com podem servir millor a la societat? Com podem complir millor amb el nostre paper i ser més útils a la societat?
3) Quin és el futur de la nostra professió? Com serà la medicina de petits animals de la primera meitat del segle XXI? Seguirem progressant tècnicament, com al segle XX? Farem trasplantaments de moll de l'os a gossos amb leucèmies? Farem mamografies a totes les gosses de més de 5 anys?

Quina és la funció social de la nostra professió?

Sembla clar que la missió dels veterinaris

UAB Universitat Autònoma de Barcelona

que ens dediquem als petits animals és permetre i facilitar la convivència entre persones i animals al sí de la societat actual. Sense la nostra professió la tinença d'animals tindria uns riscs elevats, que la faria molt poc recomanable. Però, quina és la importància d'aquesta relació? Es tracta d'una moda passatgera, que ara esta molt estesa però desapareixerà en uns pocs anys o dècades? Un *hobby* com el fer ganxet o punt, molt popular durant moltes dècades, que ara pràcticament ha desaparegut? O és la possessió d'animals de companyia només un signe de benestar econòmic, de "consum ostensible" com el definia el sociòleg Thornstein Veblen i també, com totes les modes, caurà en desús?

Hi ha raons serioses per pensar que no serà així. La tinença d'animals de companyia té unes arrels molt profundes i poderoses: els homes i les dones necessiten la convivència amb els animals i les plantes. Nombrosos estudis han mostrat els beneficis sobre la salut (física i psíquica) de la tinença d'animals. Especialment valuós són els realitzats per Aaron Katcher, de Pennsylvania. Però n'hi ha molts més i la Fundació Purina ha fet una tasca valuosíssima de difusió d'aquest estudis a Espanya. Resulta un plaer la lectura dels llibres inclosos en el seu "Fondo Editorial". Són molts els experts que pensen que la cria d'animals i plantes, que la relació amb animals de companyia, és una necessitat de les persones, i que és conseqüència de antics i potents lligams psicològics. La possibilitat de viure una vida humana completa i normal sense tenir contacte amb animals era impensable fins fa poc. Això, ara és possible. Els nostres fills poden créixer sense tenir incorporat al seu entorn immediat cap animal. Només altres persones. Quan pensem en aquesta possibilitat, a la gran majoria de nosaltres ens brolla un fort rebuig. No volem viure sols. No volem que els nostres nens i nenes només coneguin els animals en vídeo.

Desgraciadament, la tinença i la cura dels animals de companyia ha estat i encara és víctima de crítiques ferotges, quasi totes estúpides i incoherents. Poques vegades els veterinaris reflexionem sobre aquestes crítiques i molt rarament sortim al pas demanant una mica de seriositat.

Alguns exemples:

1. *La tinença d'animals de companyia està disminuint les relacions humanes. Les persones es refugien en els animals i ja no tenen relacions interpersonals. Les persones s'estimen més tenir gossos que fills, gats que amics, etc. Els animals fan persones solitàries, misantrops.*

Fals, absolutament fals. Tots els estudis mostren que la tinença d'animals és més freqüent en famílies amb nens i nenes i més rara en persones que viuen soles. Només un 5% dels 50 milions de gossos dels EEUU són propietat de persones que viuen soles. I tots els estudis mostren que els animals són, en especial a les ciutats, un potent element socialitzador: és més fàcil fer relacions si es té un gos. Per no parlar de l'estreta relació que existeix entre l'estima als animals i als éssers humans, demostrada en nombrosos estudis científics. Més aviat, jo parlaria del contrari: la crueltat cap els animals o la insensibilitat davant el patiment dels animals sovint anticipa una insensibilitat davant del patiment de les persones.

2. *Amb la misèria que hi ha al món, resulta immoral dedicar recursos a alimentar i curar gossos. Els nens es moren de fam a Sudan i els nostres gossos mengen aliments de luxe. Les persones no tenen un antiparasitari i els nostres gossos reben ansiolítics.*

Aquest és un absurd parany, fruit de la ignorància i de l'anàlisi superficial i generalment interessat de la realitat. En la majoria dels casos aquesta crítica la formula una persona que detesta els animals i que cau en el que es diu *"ver la paja en el ojo ajeno y no la viga en el ojo propio"*. Resulta immoral gastar unes pessetes en atencions per els animals, però no ho és comprar corbates de seda, joies o anar a salons de bronzejat per UVA. Ni les motos aquàtiques, els restaurants de luxe, la cosmètica, els perfums, la cirurgia estètica, etc. Per no parlar del "Viagra". No, resulta que l'únic que és immoral, l'únic que reclamen els nens dels països pobres, és el que dediquem als gossos i gats. Resulta vergonyosa la feblesa d'aquest argument. El que és immoral és el desigual repartiment de riquesa que existeix al planeta i que tots els que estem aquí asseguts acceptem; però això no té res a veure amb la tinença d'animals de companyia.

3. *És absurd i immoral dedicar esforços a curar un gos havent-hi tants gossos abandonats, tants animals que pateixen...*

És una variant de l'argument anterior. No és més greu que els metges de aquí facin trasplantaments de fetge i de cor de costos milionaris i que amb un malalt de la sida es gastin fortunes? Quants nens amb malària o

UAB Universitat Autònoma de Barcelona

esquistosmiasi es podrien tractar? Com ja comentava abans, la immoralitat és la del sistema econòmic mundial, no l'atenció a un animals malalt.

Podria comentar alguns casos més, però no ho faré, per tal de no fer-me massa feixuc. En qualsevol cas, la medicina dels animals de companyia és una activitat pròpia de societat avançades, que col·labora clarament al fer una societat més humana i més feliç.

Ara bé, si la nostra funció bàsica consisteix en permetre la convivència feliç, satisfactòria dels animals de companyia la societat, sorprèn veure el poc interès que tenim pels animals els veterinaris. Pocs tenen animals a casa, pocs participen en societats protectores, en moviments ciutadans de defensa dels drets dels animals. No estaria de mes una mica de reflexió sobre aquest fet, per a mi preocupant.

Com podem servir millor a la societat?

En una primera reflexió, a mi em venen al cap dues actuacions que crec que farien que la nostra professió fes un millor servei a la societat. Una consisteix en garantir a la societat la qualitat del servei que donem i l'altre, en dedicar molta més atenció als animals de companyia, a la defensa de seus drets i del seu benestar, donat que penso que això és el que la societat espera de nosaltres.

Comencem pel primer punt: millorar la qualitat del nostre servei. A la societat li resulta molt difícil controlar la qualitat dels serveis que rep de grups professionals especialitzats. Tots hem sentit alguna vegada indefensió davant d'un professional. Per exemple, quan el mecànic que ens arregla el cotxe, amb parsimònia, ens indica que la única solució del lleu soroll que hem sentit consisteix en canviar una peça que no sabíem que existia i que costarà el nostre sou d'un mes. Podem protestar, reclamar, anar, inclòs, als tribunals; però finalment serà un professional del mateix gremi el que acabi decidint si l'actuació del primer professional ha estat correcta o incorrecta. I això genera la societat una sensació d'indefensió. Una forma de donar un millor servei a la societat seria establir més i millors controls interns de la nostra actuació. En poques paraules, assumir responsablement la funció que ens encarrega la societat.

Hi ha molts models per garantir això –en molts països funcionen ja. Tots, però, surten d'un compromís intern del propi grup professional. No protegirem, amb una falsa ètica, amb un corporativisme exagerat, els/les companys i companyes que no ajustin el seu comportament al que el grup consideri ètic. Els col·legis de metges de Catalunya han aprovat, recentment un codi ètic que ens hauria de servir de model.

En aquest camp, un punt clau és la formació continuada, el reconeixement de que és imprescindible dedicar bona part del temps a actualitzar els coneixements. Fins fa unes dècades, el model de formació dels professionals era molt simple. El veterinari, per exemple, es formava durant 5 ó 6 anys una facultat i després, aplicava aquells coneixements, completats per la seva experiència diària, durant 30 ó 40 anys. Aquest model, ara, ja no és acceptable. La ciència veterinària evoluciona a velocitat de vertigen i és absolutament imprescindible l'actualització dels coneixements. Un professional que no segueix estudiant, formant-se, llegint, anant a congressos, és un perill. Sabent això? Hem de protegir-lo? Com es pot garantir a la societat que tots els veterinaris i veterinàries apliquen coneixements actuals, les millors pràctiques mèdiques?

En principi hi ha dos models, un més tutelat i paternalisme i un més liberal. El primer consisteix en obligar als professionals a seguir un mínim de cursos de formació continuada a l'any. És el model americà o canadenc. L'altre, és el de la medicina a molts països europeus. No obliga a res però se sap que si un és denunciat per mala praxis i no pot demostrar clarament la seva competència, la no temeritat en la seva actuació, no ha d'esperar la protecció del col·lectiu. En molts caso, és el propi col·lectiu –per mitjà de severs comitès ètics– el que s'encarrega de sancionar-lo.

Crec imprescindible que el nostre col·lectiu adopti un compromís en aquest sentit i el faci saber a la societat. Estic segur que el nostre servei a la societat seria molt millor i que tindríem una imatge molt més positiva.

L'altre línia de millora fa referència al benestar dels animals. A la practica diària hem de tenir sempre present el triangle pacient-propietari-veterinari. En primer lloc, hi ha una animal malalt, un animal que pateix. I nosaltres som la seva veu. Sé que ara la moda és parlar només dels clients, dels "amos", dels que paguen. Però una clínica veterinària és molt més que un negoci. També sé que un llibre recent proposa transformar les nostres clíniques i hospitals en "Centres de Negoci d'Animals de Companyia". Un nom horrorós per una transformació que suposaria un dels majors errors de la nostra professió (estic segur que ningú canviarà el nom...). No hem d'oblidar

UAB Universitat Autònoma de Barcelona

mai, a l'hora de prendre qualsevol decisió, la perspectiva del nostre pacient.

D'altra banda i en relació al benestar i la protecció dels animals ja va essent hora de sentir les veus dels veterinaris en els debats públics, en els moviments cívics. De llegir solucions proposades per veterinaris als problemes que preocupen a la societat. El nostre paper social creixerà en tant en quant donem solucions als problemes que preocupen als ciutadans.

Quin és el futur que s'espera de la nostra professió? Com serà la medicina dels animals de companyia la primera meitat del segle XXI?

Diuen els savis que no és difícil fer previsions, que el difícil és encertar. En el cas de la nostra professió, i en concret a Catalunya (o a Espanya), juguem amb avantatja. Al llarg dels darrers 50 anys la medicina de petits animals ha seguit de prop els passos dels nostres col·legues americans, i aquests, en l'aspecte mèdic, han seguit els passos de la medicina humana. Hem de pensar, per tant, que aquesta tendència seguirà. De forma resumida, podem dir que continuarà la demanda de serveis de més qualitat per part de la societat. Els ciutadans voldran una millor atenció mèdica pels seus animals, pels animals en general. Amb els enormes progressos que esta fent la medicina humana serà difícil justificar que no podem tractar una determinada patologia d'un animal. I se'ns demanarà trobar solucions científiques als problemes derivats de la convivència entre animals i persones. Les zoonosi, els problemes de comportament dels animals (ansietat per separació, agressivitat), el control de la reproducció, creixeran en importància. Els animals de companyia viuran més, seran més estimats i estaran més integrats a la família. Les malalties degeneratives i les pròpies dels animals vells tindran més importància en les consultes veterinàries ; així com la teràpia dels processos cancerosos. I tot això, no ho oblidem, en una situació de forta competència professional i de pressió per oferir preus baixos. No tornaran les èpoques en que la demanda de serveis veterinaris superava àmpliament l'oferta, donant als professionals una situació de fortalesa (a l'hora de fixar preus, horaris, etc.). Se'ns demanarà –com ja passa ara, com ja passa als hospitals de medicina humana– un servei excel·lent al millor preu possible.

La nostra professió, com la medicina, no és, sensu stricto, una ciència. Té una base científica, que ens ha permès arribar on ara estem, però moltes decisions concretes, en pacients concrets, s'han d'adoptar sense el rigor de les decisions científiques.

Aquesta situació comportarà canvis en la estructura de la nostra professió. Un molt important , ja iniciat, serà el desenvolupament de les especialitats. Una part creixent dels nostres companys i companyes seguirà cursos de postgrau per assolir el títol (ja reconegut als EEUU i a Europa, d'especialista: en oftalmologia, dermatologia, cirurgia, etc.).No es possible oferir serveis mèdics de qualitat en tots els àmbits. A més, l'exigència dels clients serà cada cop major i també creixerà la tendència a denunciar totes aquelles praxis que semblin incorrectes o, simplement, de qualitat inferior al que la ciència actual pot oferir. És cert que l'excés de veterinaris i clíniques de petits animals ha frenat aquesta tendència al desplegament d'especialistes i centres de referència al nostre país (si no es tenen clients o es tenen molt pocs, no es remeten a especialistes), però acabarà per imposar-se, i a curt termini. La proliferació de revistes, congressos, avenços científics, la impressionant millora dels sistemes de comunicació fa que sigui impossible absorbir tota la informació tècnica que ens envolta. No hi haurà més remei que especialitzar-se. Com ja passa ara als EEUU, les clíniques es dedicaran majoritàriament a fer medicina i cirurgia generals i remetran els casos complexes a especialistes, generalment situats a centres universitaris. Només aquests centres, que aprofiten l'equipament per la docència i per la recerca, es podran permetre disposar de las darrers tecnologies mèdiques, arribades, com ara del camp de la medicina humana.

Com està passant a la medicina humana, el corrent mèdic que definirà la primera meitat del segle el segle XXI serà la anomenada "medicina basada en la evidència". Tot acte mèdic (diagnòstic, pronòstic, tractament) s'haurà de fonamentar en un coneixement científic publicat i ben concret, conegut pel clínic. L'ull clínic serà substituït, en bona part, pels estudis científics, el metanàlisi estadístic i altres metodologies objectives. Serà imprescindible dedicar bona part del dia a la informació

UAB Universitat Autònoma de Barcelona

científica. A un món tan globalitzat, difícilment un client entendrà que el seu veterinari no conegui un nou tractament descobert a Austràlia. Caldrà tenir bones biblioteques –o connexions virtuals a bones biblioteques i bases de dades– i seguir constantment cursos de formació continuada. S'aplicarà de forma estricta el *life long learning*: haurem d'estudiar tota la vida. De fet, poc a poc els ensenyaments universitaris es van transformant per formar aquest nous professionals: cada cop s'ensenya més a aprendre, a autoformar-se.

Penso, en resum, que farem una millor medicina i com a col·lectiu, donarem un millor servei a la societat. També és cert, però, que existeixen alguns perills que poden desviar la nostra professió del camí que jo crec més prometedor, amb més futur. En destacaré dos: (1) el creixement exagerat dels corrents mercantilistes i (2) la incorporació de medicines alternatives no contrastades científicament.

No hi ha cap mena de dubta que les clíniques i hospitals veterinaris són, també, petites empreses i que el seu èxit depèn també de la gestió i no sols de la qualitat dels serveis mèdics. És lícit, per tant, voler millorar el funcionament d'una clínica millorant els seus aspectes gerencials, la seva gestió. No hem d'oblidar, però, que el nostre caràcter de professió i en especial de professió sanitari ens imposa unes restriccions, uns compromisos. No val tot. Accions que en un petit comerç són lògiques i acceptables, no tenen cabuda a una activitat professional com la nostra (certes promocions, certs *mailings*, certes vendes, etc.). Diguin el diguin alguns, no som, ni hem de ser, "centres de negocis en animals de companyia". Si algun dia acceptem això, coneixerem de veritat el que és la competència. No la dels companys, sinó la dels grans grups de distribució. Pensar, com s'ha dit en algunes conferències, que els coneixements i les atencions mèdiques són el factor menys important en l'èxit d'una clínica veterinària, és un error cabdal. Ni és això cert, ni és el missatge que, com col·lectiu hem de rebre.

Per últim, volia fer unes breus reflexions sobre les medicines alternatives. Molts sabeu que personalment penso que la base científica i les proves de llur eficàcia de la major part d'aquestes pràctiques són molt febles o inexistents i que, en conseqüència, no hi crec massa. Penso, a més, que s'ha fet creure a la societat que es tracta de pràctiques amb menys interessos crematístics a darrera (en contraposició al monstre de la indústria farmacèutica) i innòcues, sense efectes col·laterals. Basta con informar-se una mica per saber que això no és així. Val la pena llegir el número de setembre de la revista *New England Journal of Medicine*, on s'exposen casos d'intoxicacions per productes naturals, tractaments de conseqüències mortals amb "cartílag de tauró", i s'explica el enorme poder econòmic de les indústries dedicades a les medicines alternatives i del productes dietètics i naturistes. Però, deixant de banda la meva opinió personal, el que crec imprescindible és que el nostre col·lectiu reguli aquestes pràctiques. No ens podem permetre més ridículs com el del collar antipuces de l'any passat, que es va vendre en algunes clíniques veterinàries (o eren "centres de negoci"?) Se que no és fàcil. Que no es pot col·locar a tothom en el mateix sac i que la medicina tradicional no ho explica tot. Però ens hem posar a treballar. Els metges, ja ho han fet, i han aprovat una normativa que regula aplicació de les medicines no tradicionals. No es tracta de demanar que expliquin tots els mecanismes d'acció d'acord amb els criteris de la medicina tradicional. Es tracta de que hi hagi una certa demostració de llur eficàcia –amb sistemes objectius, seriosos– i de llur innocuïtat. I, d'acord amb això, una reglamentació d'ús. Resulta totalment incoherent que, d'una banda es creï una agència europea del medicament que imposa uns controls cada dia més rigorosos a tots els fàrmacs i que, d'altre banda, es puguin receptar o aplicar teràpies sense cap control. Cal agafar-se aquest tema seriosament perquè podem perdre molta credibilitat.

La nostra professió, com la medicina, no és, *sensu stricto*, una ciència. Té una base científica, que ens ha permès arribar on ara estem, però moltes decisions concretes, en pacients concrets, s'han d'adoptar sense el rigor de les decisions científiques. En moltes ocasions –cada cop menys– cal actuar guiats pel cor i no per les neurones. Certament, a més, la relació home-animal guarda una màgia no explicable, de moment, en termes científics; i els arrels de la professió medica són anteriors al naixement de la ciència moderna (la famosa *"ars veterinaria"*). Per últim, ja hem dit que la medicina veterinària, tot i ser una activitat econòmica, no és només un "negoci" La veterinària és una combinació d'art, ciència i negoci. Arrels humanístiques i artístiques, tronc i branques científiques i fulles empresarials. Aquest seria l'arbre que hauria de fer créixer la nostra professió. ◆

Creada la "Fundación para el Estudio y Conservación de la Biodiversidad"

El passat mes de febrer la Ministra de Medi Ambient, Isabel Tocino, va presentar a Sevilla la "Fundación para el estudio y conservación de la Biodiversidad", constituïda amb l'objectiu de posar en marxa el "Centro de Biodiversidad". El centre, que tindrà la seva seu a un edifici històric de la "Plaza de Banderas" dels "Reales Alcázares" de Sevilla, ha estat creat pel Ministeri de Medi Ambient i forma part de les actuacions

que estan contemplades a l'estratègia espanyola per a la conservació i l'ús sostenible de la diversitat biològica.

La Fundació és una institució sense ànim de lucre que permetrà el desenvolupament de diversos programes internacionals relacionats amb la diversitat biològica. La seva constitució s'ha fet mitjançant la signatura d'un Conveni, autoritzat el 23 de desembre de 1998 pel Consell de Ministres. El Ministeri de Medi Ambient ha aportat 230 milions de pessetes i la Fundació altra quantitat similar, amb la qual cosa es recolzarà, amb 460 milions de pessetes, les activitats del "Centro de Biodiversidad".

Els principals programes que acollirà el "Centro de Biodiversidad" amb seu a Sevilla durant 1999 son: La iniciativa BIOTRADE, el centre de formació CITES, la participació del Ministeri de Medi Ambient en el Programa ARAUCARIA, el fòrum sobre coneixements tradicionals de comunitats indígenes, la Estratègia Espanyola de Biodiversitat i les activitats del programa MAB.

Pel que fa a l'estratègia espanyola de biodiversitat, durant 1999 s'establirà en el centre el Mecanisme de Facilitació de la Estratègia, es a dir, el banc de dades interactiu sobre el diagnòstic i els programes d'ella derivats.

Es posarà en marxa un projecte de recopilació i posada en valor dels coneixements etnobotànics tradicionals espanyols per a la seva protecció, que es posarà a disposició de les indústries i empreses espanyoles. També es realitzaran en el Centre les reunions que celebri el grup de treball que prevé l'Estratègia Espanyola de Biodiversitat per a la futura regulació del control de l'accés als patrimonis biogenètics i microorganismes espanyols.

Listeriosi a França: examen dels fets

A causa de dos casos de mort per listeriosi durant el mes de gener a França s'ha fet evident la falta de comunicació i coordinació entre els serveis veterinaris i els serveis de sanitat pública.

A nivell dels serveis de sanitat, la primera alerta va sorgir el 18 de febrer a la Xarxa Nacional de Sanitat Pública, on es feia referència al aïllament de *Listeria* en tres malalts afectats amb les mateixes característiques en un període de temps molt curt. Després d'examinar els qüestionaris alimentaris, el 22 de febrer la xarxa nacional de sanitat pública sospita dels formatges tipus "Epoisses", i avisa els serveis Veterinaris.

D'altra banda, els serveis veterinaris van dur a terme un control el 5 de febrer a la formatgeria d'"Epoisses", durant el qual van trobar un lot contaminat que encara no havia estat comercialitzat, i com a mesura de precaució, van consignar tota la producció. Però, com que el formatge no havia sortit de la fàbrica, no es va avisar l'Administració de Salut. Cinc dies després es va fer un segon control més exhaustiu, que va resultar positiu. El 18 de febrer els serveis veterinaris van rebre la notificació de la existència d'un altre malalt de listeriosi.

El dia 22 de febrer, els serveis veterinaris van rebre els resultats obtinguts per la Xarxa Nacional de Salut Pública, i finalment, el 26 de febrer, després de la confirmació de les sospites, es va destruir la producció i es va tancar la formatgeria.

El dia 26 de febrer, així mateix, es va publicar un comunicat del Ministeri de Agricultura, les Secretaries d'Estat per a la sanitat i per a les petites i mitjanes empreses on s'anunciava que els controls duts a terme havien evidenciat l'existència de *Listeria monocytogenes* en alguns tipus de formatge del tipus "Epoisses" de la S.A. Formatgeria d'"Epoisses", amb una vintena de noms de formatges que no es podien consumir.

En el mateix comunicat s'explicava que la listeriosi és una malaltia greu en grups de ric com persones immunodeprimides, gent gran i nens petits, que cursa amb símptomes mols inespecífics, com mal de cap i febre, per la qual cosa es recomanava a les persones amb aquesta simptomatologia i que haguessin consumit aquest tipus de formatges es posessin en contacte amb el metge.

El Govern per part seva, no va fer conèixer aquests fets a l'Agència de Seguretat alimentària, que funciona des del 31 de desembre.

De totes aquestes dades se'n desprenen dues qüestions;

- Com és que una bactèria com la *Listeria monocytogenes*, sotmesa als més grans controls i vigilància no s' ha detectat a temps?

– La comunicació i coordinació entre els organismes competents ha estat deficient, ja que les reaccions pertinents s'haurien d'haver donat en el moment de les primeres sospites.

La salud pública y los ciudadanos

A continuació transcrivim, pel seu interés pel món veterinari, un article aparegut a *"La Vanguardia"*, en la secció d'opinió del dia 4 de març. El seu autor és Ramón Massaguer i Meléndez, Secretari General del Departament de Sanitat i Seguretat Social.

El consumo de alimentos y de agua es un hecho cotidiano que incumbe a toda la sociedad sin distinción. Su relación con la salud despierta, por ello, el interés de los ciudadanos. El Govern de la Generalitat ha aprobado recientemente el proyecto de ley de Protecció de la Salut, que tiene como principal objetivo mejorar la vigilancia y el control de los riesgos para la salud derivados de los alimentos y del medio ambiente.

El proyecto pretende consolidar y actualizar los instrumentos que ya utilizan las administraciones sanitarias (inspecciones, toma de muestras, análisis, etcétera) dotándolas, además, de nuevas herramientas como la evaluación y gestión de riesgos o el autocontrol por parte de las empresas. Cataluña estará, así, en consonancia con otros países como Alemania, Francia, Canadá o Estados Unidos. Ello permitirá un mejor acercamiento a nuevos problemas de salud en este ámbito como la enfermedad de las "vacas locas" o las discusiones sobre los posibles efectos para la salud de los alimentos transgénicos o las radiaciones electromagnéticas. Se contempla la creación de un organismo público, la agencia de protección de la salud –adscrita al Departament de Sanitat i Seguretat Social–, encargado de ejercer las actividades de vigilancia y control sanitarios.

Se trata de encarar el siglo XXI con una organización moderna y flexible. Esta agencia –organismo descentralizado– tendrá personal cualificado; se cuenta con los recursos humanos del Departament de Sanitat que se organizarán en equipos multidisciplinares. La protección de la salud es una responsabilidad atribuida, tanto por la legislación estatal como por la catalana, de forma concurrente a la Generalitat y a los ayuntamientos, en una lógica observable en la legislación de todos los países de nuestro entorno. Hay actividades que es mejor que se controlen desde las instancias locales, mientras que otras, por instancias supramunicipales. El proyecto de ley dedica una atención especial a los ayuntamientos previendo el marco de colaboración con la agencia, estableciendo una participación significativa en sus órganos de dirección y reconociendo la situación específica del Ayuntamiento de Barcelona, en consonancia con lo dispuesto en la Carta Municipal.

Esta participación constituye un hecho sin precedentes y demuestra la voluntad del Govern de impulsar fórmulas de cooperación interadministrativa que permitan que todas las energías disponibles se canalicen hacia el objetivo final común de proteger la salud de los ciudadanos en vez de disiparse en pugnas estériles de protagonismos.

Con este ánimo se procedió a negociar el texto con las organizaciones municipales catalanas y se recogieron muchas de sus sugerencias. La Asociación Catalana de Municipios ha valorado el proyecto como un paso decisivo en la suma de esfuerzos de las dos administraciones. La Federación de Municipios de Cataluña se ha pronunciado en este mismo periódico, por medio de su presidente, en contra del proyecto de ley aludiendo genéricamente al supuesto maltrato de la Generalitat a los ayuntamientos. Pero creo que en el debate parlamentario será posible llegar a acuerdos, puesto que el objetivo ya mencionado superará las concepciones puramente partidistas.

Los datos demuestran, en nuestro país, un panorama bastante satisfactorio en lo que atañe a la salud ambiental y alimentaria. Cataluña se encuentra al mismo nivel que los países desarrollados de su entorno.

La ley de Protecció de la Salut significará una mejora de los dispositivos de vigilancia y control para proteger la salud de nuestra población, dando así un paso pionero y fundamental para completar la reforma integral del sistema sanitario, pieza básica en nuestro modelo de sociedad de bienestar.

BARCELONA TECNO-ALIMENTARIA 1999

BARCELONA BTA TECNOLOGIA ALIMENTARIA

BARCELONA TECNO ALIMENTARIA
BARCELONA FOOD TECHNOLOGY

Del 27 de febrer al 3 de març de 1999, va tenir lloc a Fira de Barcelona, la tretzena edició de Barcelona Tecno-Alimentaria 1999 (BTA 99).

En aquesta edició, el nombre de visitants ha estat de 51.800 (amb la qual cosa no s'ha arribat a assolir les previsions de la Fira, que havien estat de 70.000 visitants) i ha generat un volum de negoci diferit de 30.000

milions de pessetes. La majoria de visitants procedien d'Europa, el Magrib i Llatinoamèrica. Per països, Espanya, Portugal, França, Itàlia i Alemanya han estat els que han aportat el major nombre de visitants.

BTA 99 ha estat format per cinc salons

UAB Universitat Autònoma de Barcelona

sectorials:

- **TecnoCárnica:** Exposava tota la maquinària, béns d'equip, tecnologies, matèries primeres i subministraments per al sector productiu de les carns i indústries afins. A més, s'ocupava d'aspectes com les innovacions tecnològiques, la millora de la

productivitat i l'obtenció d'avantatges competitives, l'adaptació a les normatives internacionals de seguretat. La implantació d'estrictes controls de qualitat en els processos productius i la preocupació pels temes mediambientals.
- **Liqma:** Es centrava en el sectors dels líquids que, cada cop més, incrementa la seva importància dins la cadena alimentària i experimenta una demanda creixent
- **Expofryc:** Recullia totes les aplicacions tècniques a la indústria del fred i la climatització.
- **TecnoAlimentaria:** S'ocupava dels béns d'equip, subministraments i tecnologies de processament de la indústria alimentària i contemplava, també, aspectes relatius a l'equipament del comerç alimentari i la logística.
- **TecniCop:** Era dedicat a la pastisseria, forneria, confiteria, xocolateria, gelateria, restauració i "delicatessen". Al mateix temps, oferia, al professional especialitzat en productes d'alta gamma i, específicament, als artesans, una mostra de tot allò necessari per tal de renovar i innovar, tant en el lloc de venda o degustació, com en el centre d'elaboració.

En general, BTA ha volgut proporcionar respostes al reptes actual que es plategen les empreses del sector de l'alimentació en qüestions cada cop més fonamentals com la qualitat, la protecció del producte, la seguretat i higiene i la garantia mediambiental que han de permetre a la indústria alimentària enfrontar-se amb èxit, a les creixents exigències que demanden uns mercats més globals i competitius.

També, dins el marc de BTA, van tenir lloc diverses jornades i demostracions paral·leles, destinades a atraure l'atenció dels visitants i professionals del sector perquè poguessin conèixer els darrers avenços aplicats a la tecnologia alimentària i que tinguessin l'oportunitat de contemplar el procés d'elaboració i la promoció de diferents productes.

MÓN COL·LEGIAL

CONCEDIT EL PROJECTE D'INVESTIGACIÓ A XAVIER DE BENITO I ALTRES

El Fons d'Investigació Sanitària (FIS) del "Instituto Carlos III" del Ministeri de Sanitat i Consum ha concedit el projecte d'investigació "Prevalencia de Escherichia Coli 0157HT en Ganado Vacuno Sacrificado en Barcelona" al grup miltidisciplinar d'investigadors encapçalat pel nostre company Xavier de Benito Langa, que juntament amb altres investigadors de l'Institut Municipal de la Salut, Laboratori Municipal i Serveis d'Informació Sanitària de l'Ajuntament de Barcelona i de la Universitat Autònoma de Barcelona fou presentat a la convocatòria anyal del Programa de Promoció de la Investigació en Salut del Ministeri de Sanitat i Consum i considerat i considerat finançable després del procés d'avaluació pel jurat establert.

A tots ells, les nostres felicitacions.

N E C R O L O G I C A

Al amic i company Jaume Guixeras i Vehí

En Jaume Guixeras Vehí va néixer a Borrassà (Alt Empordà), va estudiar la carrera de Veterinari a Saragossa i després d'un bon expedient acadèmic, va obtenir el títol de Veterinari l'any 1948. Després d' exercir com a Veterinari Titular a diferents partits veterinaris de la província de Barcelona com Capellades, Olèrdola i Vilafranca del Penedès, torna als seus orígens a l'Alt Empordà com a Veterinari Titular de Sant Climent Sescebes. Mentrestant, també ocupa el càrrec de Secretari del Col·legi de Veterinaris de Girona amb molta cura i dedicació. Més tard passà a ocupar la seva tasca de Veterinari Titular a Sant Hilari Sacalm. I va ser allà, a les muntanyes de les Guillaries que va conèixer a la que seria la seva jove esposa Montserrat.

Mes tard, ja en companyia de la seva dona i els seus fills, va passar a desenvolupar la seva activitat de Veterinari Titular a la població de Manlleu (Osona) fins a la seva jubilació. Allà va passar un dels mes grans disgustos de la seva vida amb el greu accident de circulació que va patir la seva estimada filla Montserrat.

En Jaume va ser fonamentalment un Veterinari exemplar en l'exercici de la seva professió a la que es va dedicar amb una entrega absoluta. Vaig conèixer en Jaume i ens vam fer grans amics quan jo vaig ocupar el càrrec de Veterinari Titular a una plaça d'Osona. Com érem tots dos de l'Empordà i com es diu per aquells indrets, tots dos tocats per la Tramuntana, la amistat va ser sincera i mútua.

L'amic Jaume va morir a causa d'una llarga i greu malaltia que va patir amb cristiana resignació I m'agradaria manifestar el meu més sentit condol a la seva família i particularment a la seva esposa Montserrat i als seus fills, Josep i Montserrat.

Josep Mª Pagès Isern. Verges

EURONOTÍCIES

AVALUACIÓ DEL RISC GEOGRÀFIC DE L'EEB

L'avaluació del risc geogràfic de l'EEB té el seu origen en l'informe del Comitè Director Científic (CDC) en referència a que les llistes de les matèries especificades de risc havien de ser modulades en funció de l'origen geogràfic dels animals. Com a resposta a això, el CDC va ser requerit per tal que elaborés un informe sobre els aspectes de la seguretat de l'origen geogràfic dels animals. Així, el CDC va determinar que el millor seria l'establiment de l'avaluació del risc geogràfic de l'EEB.

Però, aquesta avaluació planteja un problema: Com es pot avaluar el risc geogràfic d'EEB si es parteix de la base que la informació necessària per a l'avaluació hauria de ser proporcionada pel país/regió en qüestió?

Un altre entrebanc que s'ha de tenir en compte a l'hora de fer l'avaluació, és que, en aquests moments, encara no es pot fer una avaluació quantitativa del risc, degut a les inevitables limitacions de les dades històriques disponibles .

Factors de risc

El CDC ha establert vuit factors de risc (FR), dels quals seria necessari obtenir-ne informació per a realitzar l'avaluació. A més, una anàlisi acurada d'aquests factors i les actuacions subseqüents poden permetre l'eradicació de la malaltia i, en aquells països indemnes, poden evitar-ne l'entrada.

- FR1: Estructura i dinàmica de les poblacions bovines, ovines i de bestiar cabrum.
- FR2: Comerç d'animals.
- FR3: Alimentació animal.
- FR4: Prohibició d'ús de les farines de carn i ossos.
- FR5: Supressió dels materials especificats de risc i de les despulles especificades bovines.

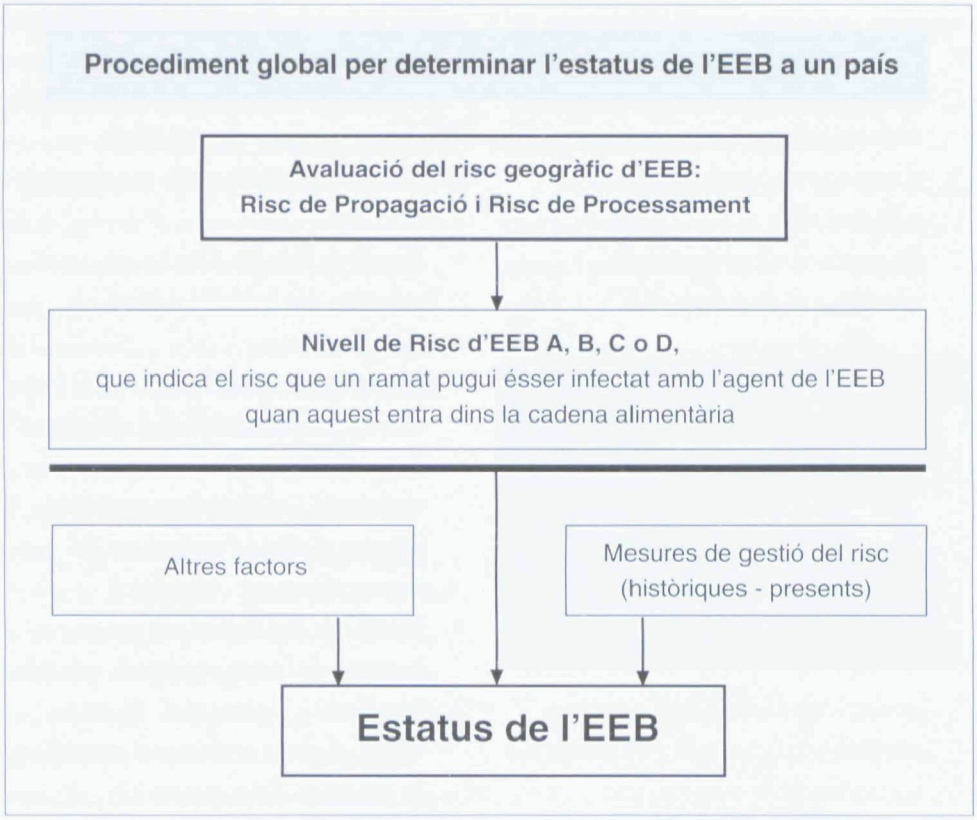

Procediment global per determinar l'estatus de l'EEB d'un país o àrea geogràfica.

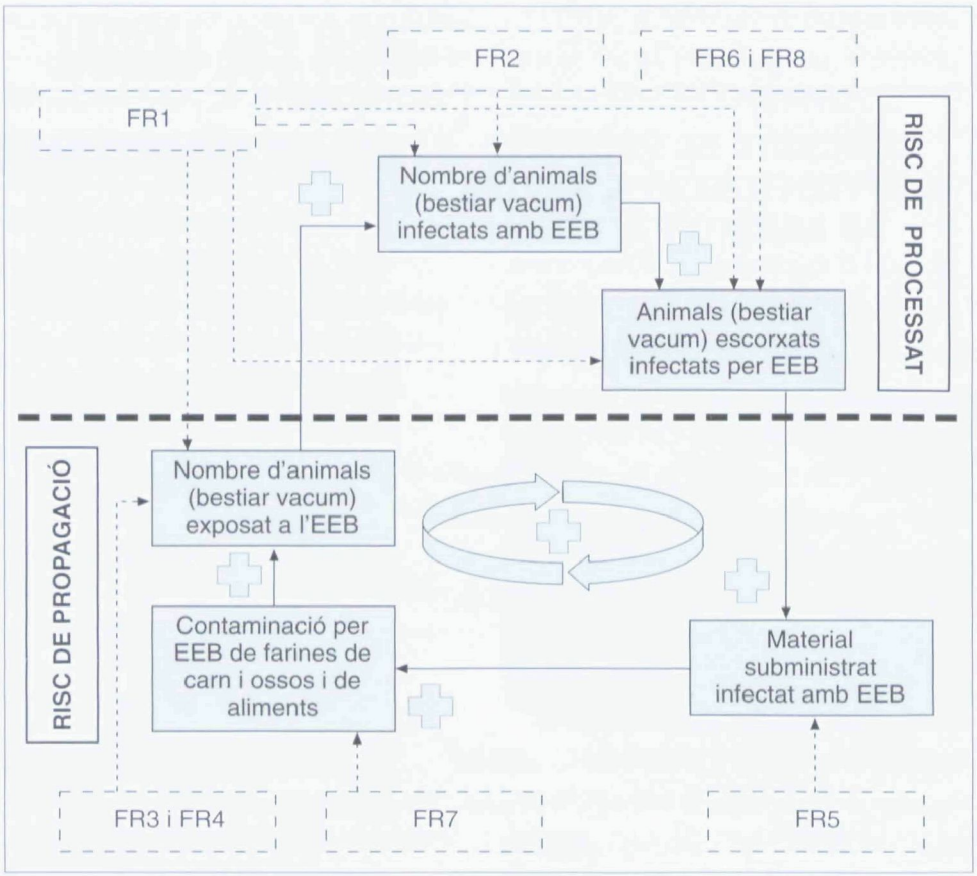

En gris s'indiquen les fonts d'EEB als diferents nivells de la cadena. S'estableixen entre elles relacions que donen lloc a una perpetuació de la malaltia degut a un feed-back *positiu. Als quadres puntejats s'indiquen els factors de risc i el lloc de la cadena on incideixen cadascun d'ells. S'indica, així mateix, quins nivells i factors són compresos dins el Risc de Propagació i quins, dins el Risc de Processat.*

- FR6: Vigilància i incidència de les encefalopaties espongiformes transmissibles, amb una especial referència a l'EEB i l'Scrapie.
- FR7: Subministrament i preparació de l'aliment.
- FR8: Selecció en relació amb l'EEB i l'Scrapie.

Avaluació del risc

El mètode per a l'avaluació del risc es basa en una anàlisi qualitativa de cadascun dels factors i que és portada a terme per experts independents. Aquests experts hauran de valorar, per a un any concret, l'impacte de cada factor respecte al risc de propagació i al risc de processat.

Podem definir el risc de propagació com la probabilitat que una infecció inicial sigui propagada dins la població animal d'una regió concreta i en un període de temps determinat. El risc de processat es defineix com la probabilitat que, dins un període de temps determinat, un animal infectat (o material d'origen animal) passi a la cadena alimentària.

El resultat de l'anàlisi de cada factor per separat serà avaluat en el seu conjunt i permetrà l'establiment del risc de processat i del risc de propagació al llarg dels anys dins una escala de 0 a 10. Dins aquesta escala s'establiran quatre nivells: A B, C i D, on A indica el nivell més baix (de 0 a 1) i D el més alt (de 8 a 10). Un cop determinat el nivell per al risc de processat i per al risc de propagació, es determinarà el risc global per a la regió en qüestió.

LA XARXA EUROPEA D'ALERTA ALIMENTÀRIA

El sistema d'alerta ràpida per a productes alimentaris (RASFF, *Rapid Alert System for Foodstuffs*) és gestionat per la Direcció General XXIV de la Comissió Europea. La seva finalitat és la d'informar ràpidament als Estats membres i als països inclosos en l'Acord EEE (Espai Econòmic Europeu) sobre els problemes o riscos relacionats amb els aliments que no acompleixen amb els requisits de seguretat pertinents o que no estan etiquetats d'una manera adequada, de tal manera que poden suposar un perill, tant real com potencial, per als consumidors. Així, es pot evitar que aquests productes alimentaris puguin entrar o sortir del mercat comunitari.

Funcionament del RASFF

Quan un Estat membre té coneixement d'un problema que va més enllà del seu territori ha d'informar de manera immediata a la Comissió mitjançant un formulari de notificació oficial. Un cop rebuda i avaluada la informació, la Comissió la redirigeix als Estats membres que puguin estar afectats.

La informació adreçada a la Comissió serà tan complerta com sigui possible, però la manca de part de la informació necessària no ha d'impedir una notificació urgent.

És important indicar el perill de què es tracta i la categoria a la qual pertany aquest. Les categories de perill són onze: microbiològic, químic, efectes nocius, canvis organolèptics, cossos estranys, adulteració, etiquetatge, envasat, radiació, amenaces, altres.

El RASFF aplica dos graus a les notificacions:

- Notificació d'alerta: Un producte que incompleix les normes i que pot provocar danys contra la salut, ja siguin greus (inclosos els mortals) o temporals.
- Notificació no d'alerta: Un producte que es poc probable que provoqui danys greus contra la salut o productes que estan bloquejats a la frontera per problemes sanitaris.

Pel que fa als tipus de notificacions trobem:

- Notificació original: és la notificació que, transmesa mitjançant aquesta xarxa, fa referència a un nou cas de producte perillós per a la salut.
- Notificació addicional: està relacionada amb una altra notificació enviada en referència al mateix tipus de producte i font de perill, però que difereix respecte número de lot, país d'origen, fabricant o envasador.
- Informació addicional: fa referència a informació que es recull i tramet després d'haver-se tramés la notificació original.

Els Estats membres implicats hauran de informar a la Comissió de les mesures preses per tal de solucionar el problema. Tanmateix, la Comissió decidirà quines són les mesures apropiades un cop avaluada la informació suministrada.

Posicions extremes fan perillar les negociacions del Protocol sobre Bioseguretat

La Unió Europea (UE) recolza plenament l'elaboració d'un Protocol sobre Bioseguretat, basat en el principi de cautela i que sospesi els problemes ambientals i comercials. No obstant això, l'èxit de les negociacions perilla degut a les posicions radicals, per una banda, dels principals exportadors de productes agrícoles modificats genèticament, que volen deixar al Protocol buit de qualsevol contingut real i, per l'altra, d'una sèrie de països en desenvolupament, que persegueixen objectius no realistes en àmbits tangencials a les negociacions.

Els països exportadors de productes agrícoles obtinguts mitjançant biotecnologia recolzen posicions que donarien lloc a un Protocol sense cap credibilitat ambiental. De fet, volen excloure de l'abast del Protocol als productes agrícoles i, de fet, tots els moviments massius comercials. A la pràctica, això significaria excloure el 99% dels organismes modificats genèticament que, en principi, haurien de figurar al Protocol. A més, volen eliminar del Protocol qualsevol substància i passar totes les obligacions derivades del Protocol a la Part importadora (en la seva majoria països en desenvolupament) i alliberar de qualsevol càrrega a la Part exportadora (majoritàriament països desenvolupats).

Per la seva banda, molts països en desenvolupament adopten posicions que es desvien de les qüestions fonamentals del Protocol, entre les quals figuren, per exemple, les qüestions de responsabilitat i reparació en relació amb els danys derivats

dels organismes vius modificats, així com el desig d'incloure productes derivats d'organismes vius modificats i consideracions socioeconòmiques en l'àmbit d'aplicació del Protocol.

Les negociacions es van iniciar en la II Conferència de les Parts del Conveni sobre la Diversitat Biològica, celebrada a Yakarta en novembre de 1995, en resposta a la preocupació creixent en relació amb la possibilitat que els països en desenvolupament importin organismes vius modificats, fruit de la biotecnologia actual, que puguin ser perjudicials per a la seva biodiversitat. Es va decidir que el Protocol crees un marc per als trasllats transfronterers d'organismes vius modificats resultants de la biotecnologia moderna, i que, amb aquesta finalitat, el Protocol establís un procediment de consentiment fonamentat previ. Des de 1995, les Parts del Conveni s'han reunit en cinc ocasions per a negociar el Protocol.

Actualment, ens trobem en una situació en què té lloc una disseminació generalitzada i un alliberament d'organismes vius modificats en el medi ambient en el context de proves experimentals, agricultura a gran escala, comercialització de mercaderies, etc. Resulta necessària una acció internacional basada en el principi de cautela.

PROGRAMA EN L'ÀMBIT DE LA SALUT: "MALALTIES RELACIONADES AMB LA CONTAMINACIÓ"

El Parlament Europeu i el Consell van arribar a un acord el passat dia 4 de febrer de 1999 sobre els dos programes pendents en el marc comunitari de l'acció en l'àmbit de la salut pública, establert en 1993.

Les noves Decisions s'adoptaran un cop cadascuna de les Institucions confirmin definitivament l'acord.

Un dels programes aprovats és el Programa sobre les malalties relacionades amb la contaminació. L'objectiu d'aquest programa és contribuir al desenvolupament de polítiques i estratègies, en l'àmbit de la salut i el medi ambient, centrades en la prevenció de les malalties relacionades amb la contaminació, mitjançant la millora dels coneixements i de la comprensió de l'avaluació i gestió d'aquestes malalties.

Algunes de les accions específiques d'aquest programa consisteixen en:

- establir prioritats per a la determinació de les malalties en les quals es pensa que exerceixen un paper agents contaminants específics, mitjançant la comparació de la prevalença o incidència d'aquestes malalties amb les dades sobre factors mediambientals existents en les diferents parts de la Comunitat Europea per a determinar les possibles relacions entre ells, i informar al públic al respecte;
- estudiar la qualitat de la informació sobre aquestes malalties en l'àmbit de l'epidemiologia i detectar a on manquen dades;
- revisar les dades de què es disposa actualment sobre la toxicologia dels agents contaminants relacionats amb aquestes malalties i detectar les llacunes en els coneixements que seria important omplir, tenint en compte les conseqüències a llarg termini i les possibles sinergies entre els contaminants.
- fomentar accions i intercanvis d'informació sobre els mètodes per a incrementar el nivell d'informació del públic en general i de les persones que contribueixen a formar la opinió pública en relació amb els riscos per a la salut derivats de la contaminació, la seva avaluació i gestió; fomentar els treballs relatius a la percepció que té la població en tota la Comunitat dels riscos per a la salut derivats de la contaminació així com de l'impacte de les diverses polítiques sobre contaminació i salut; promoure, inicialment mitjançant els professionals, el coneixement dels comportaments, els estils de vida i els hàbits d'alimentació que poden reduir els riscos per a la salut provocats pels diferents tipus de contaminació.

La Comissió recuperarà 493 milions d'euros de despesa de la PAC pagats pels Estats membres

La Comissió Europea va adoptar una Decisió segons la qual s'aprova la despesa agrària de la Política Agrícola Comuna (PAC) declarada pels Estats membres corresponent a l'exercici financer de 1995. Aquesta Decisió va aprovar una despesa de 33.907,7 milions d'euros i va rebutjar 403,5 milions d'euros, dels quals 128,8 milions corresponen a Espanya. De manera simultània, va decidir recuperar 89,5 milions d'euros declarats en exercicis financers posteriors vinculats amb els mateixos casos. Fonamentalment, aquesta decisió significa que es van recuperar 493,3 milions d'euros que els Estats membres han pagat en nom de la Unió Europea amb càrrec a la PAC. Els Estats membres són responsables del pagament i el control de pràcticament el 100% de les despeses de la PAC.

La liquidació de comptes és un instrument essencial de control de la aplicació de la PAC als Estats membres que permet recuperar d'aquests els imports que s'hagin pagat sense suficients garanties pel que fa a la legitimitat dels pagaments o la fiabilitat del sistema de verificació i control de cada Estat membre. El volum de les correccions financeres que se'ls imposa constitueixen un poderós incentiu per tal que millorin aquest aspecte.

En la major part dels casos, els Estats membres implicats han corregit les deficiències de la gestió detectades corresponents a 1995. En els casos en què no s'han realitzat millores, la Comissió recorre a tots els mitjans a la seva disposició per obligar a l'Estat membre a complir la normativa comunitària i, en els casos flagrants, es nega a pagar la totalitat dels imports declarats mensualment pels Estats, concretament en allò que fa referència als cultius herbacis i les primes pel ramat vacum en Grècia, les primes pel ramat vacum en Portugal i les tasses làcties suplementàries en Itàlia i Espanya. D'aquesta manera, les conseqüències financeres de l'incompliment de la normativa comunitària tenen una aplicació immediata, mentre s'espera de que se adoptin les decisions finals de liquidació una cop completats els procediments de contrast.

REFLEXIONS A PROPÒSIT DELS BROTS DE TRIQUINOSI A FRANÇA EL 1998

Xavier Fàbregas
Veterinari Oficial. AVHIC

L'any 1975 van ser descrits els primers casos de triquinosi humana per consum de carn de cavall. La Comunitat obligà el 1991 a la investigació de triquines (*Trichinella spp.*) en carns fresques de cavall. D'ençà 1975 fins el 1998 s'han declarat per aquesta causa 13 epidèmies que han afectat més de 3.200 persones a França i Itàlia, països principals consumidors de carn de cavall a la Comunitat. Els dos brots de triquinosi declarats a França el febrer, març i octubre de 1998 han afectat més de 500 persones. Aquests fets han fet posar en dubte la confiança dels consumidors en la seguretat alimentària de la carn de cavall comercialitzada en aquests països.

Aquest desgavell sanitari ha obligat a l'administració comunitària a realitzar una missió tècnica, portada a terme per dos inspectors comunitaris de la Direcció General XXIV –Oficina Alimentària i Veterinària– Unitat 1, l'objectiu de la qual era clarificar les circumstàncies de l'aparició d'un nou focus de triquinosi humana a França, l'octubre del 1998, i especialment, l'examen dels procediments d'anàlisi i la traçabilitat de les carns.

Per Internet s'ha tingut accés a l'INFORME elaborat pels inspectors, les CONCLUSIONS del qual tracten dels orígens de la epidèmia, de les incorreccions detectades a l'escorxador i dels límits dels mètodes actuals de detecció de triquines; concretament:

- L'origen exacte de l'animal no ha pogut ser precisat. Es creu que era un cavall importat de la República Federal de Iugoslàvia (RFI).
- Les importacions de cavalls vius i de carns fresques de cavall originaris de Polònia, Romania i la RFI suposen un risc important per la Comunitat a causa de la situació endèmica d'aquesta parasitosi en el medi natural i el mode d'alimentació dels cavalls (?).
- Els hàbits de consum per aquesta carn (poc feta o crua) no destrueixen els paràsits.
- L'eficàcia de l'enquesta epidemiològica ha permès evitar majors complicacions mèdiques en els afectats.
- Una errada en el sistema de control de triquines ha estat l'origen de la epidèmia, però no ha estat possible precisar en quin nivell s'ha produït.
- Les pressions comercials no permeten realitzar correctament la inspecció sanitària de les carns i la presa de mostres pertinent.
- Els efectius d'inspecció adscrits a l'escorxador no es corresponen amb el volum de sacrifici de l'escorxador (article 9, Directiva 64/433/CE).
- No existeix procediment oficial de presa de mostres a l'escorxador que garanteixi la correlació entre la mostra, la canal i les despulles.
- Un error de lectura es poc probable s'hagi produït, donat l'alt nivell d'infestació de la canal i el mètode de detecció utilitzat. Per l'absència de mostra testimoni no es pot confirmar aquesta hipòtesi.
- La fiabilitat del mètode d'anàlisi actualment utilitzat, especialment en canals poc infestades, pot ser posada en dubte.
- El nombre d'exàmens diaris a la lupa binocular efectuats per la mateixa persona no ha estat limitat.
- El risc de no detecció de canals poc infestades no pot pas ser totalment descartat. No existeix actualment cap mètode que elimini el risc lligat al factor humà. La congelació pot suprimir aquest risc per la majoria d'espècies de triquina.

En aquest informe, l'Oficina Alimentària i Veterinària també indica una sèrie de RECOMANACIONS,

- a les autoritats competents franceses:
  - Garantir l'aplicació de l'article 9 de la Directiva 64/433/CE, per assegurar la supervisió de l'autoritat competent als escorxadors.
  - Verificar si son aplicades als escorxadors, les exigències previstes a l'annex I, capítol XIV, apartats 66 i 69 de la Directiva 64/433/CE, relatives a la refrigeració de les canals.
  - Informar als consumidors de les precaucions que cal prendre davant la triquinosi i dels riscs derivats del consum de carns crues en general.
  - Preveure un procediment estandarditzat pel mostreig fet pels tècnics del serveis veterinaris, assegurant la correlació de les mostres, les canals i les despulles de cavall.
  - Limitar el nombre de lectures/persona i dia a la lupa binocular en la recerca de triquines.
  - Informar a la Comissió, abans del 31/1/99, de les mesures efectuades per posar en marxa aquestes recomanacions.

- als serveis de la Comissió:
  - Examinar l'oportunitat de prendre les disposicions escaients per limitar les importacions de carn de cavall d'origen Polònia, Romania i RFI, només a les carns congelades que han sofert un dels tractaments previstos a l'annex IV de la Directiva 77/96/CE.
  - Examinar l'oportunitat de prendre les disposicions adequades per imposar un dels tractaments previstos a l'annex IV de la Directiva 77/96/CE, a les canals i despulles de cavalls d'origen Polònia, Romania i RFI que han estat importats i escorxats a la Comunitat.
  - Realitzar una anàlisi dels riscs, basada en dades de l'Oficina Internacional d'Epizoòties (OIE), sobre les zones endèmiques de *Trichinella*, per imposar les dites mesures als països de risc que exporten cavalls o carn de cavall cap a la Comunitat.
  - Realitzar una missió a la RFI per verificar l'origen exacte del cavall importat i fer una enquesta sobre les condicions de producció i sobre les dades epidemiològiques disponibles en els casos humans i les infestacions animals.
  - Sol·licitar l'opinió del Comitè Científic sobre les mesures preses per les autoritats franceses i sobre l'interès de revisar la reglamentació comunitària, especialment la millora dels mètodes d'anàlisi i de mostreig, i també, el reforç de les mesures en la importació de carn de

cavall i cavalls vius.

- Examinar la oportunitat de prendre les disposicions necessàries per assegurar la traçabilitat de totes les peces de carn de cavall i particularment del cap i el cor.
- Informar als consumidors de les precaucions que cal prendre respecte a la triquinosi i dels riscs del consum de carns crues en general.
- Posar en marxa un programa de recerca per posar a punt nous mètodes de detecció de triquines.

L'anàlisi d'aquest informe i la posterior comparació de la situació francesa amb la realitat a Catalunya, suggereix les següents REFLEXIONS a propòsit d'aquesta zoonosi alimentària:

1. Recalcar que per als consumidors d'una societat occidental avançada de finals del segle XX, tenir la possibilitat de poder-se parasitar al ingerir aliments es una perspectiva impensable i respon a una greu negligència per part de l'administració. Una cosa es anar a Bolívia de vacances i tornar amb una *Taenia saginata* com a "souvenir" i una altre es menjar-se com a gourmet un "steak tartare" de carn de cavall al País de la Grandeur i agafar una triquinosi.

2. Destacar la falta de control de l'administració francesa, pel que fa a la inspecció sanitària als escorxadors. Deixant a banda el tema de la triquina, sorprenen d'entrada tres fets d'àmbit general especialment greus:

- El sistema d'inspecció veterinària establert en aquest escorxador.
  Es tracta d'un escorxador d'alta capacitat que pot sacrificar (dades d'elaboració pròpia a partir de l'informe) 30 anolls o 60 vedells de carn blanca, com a mitja diària i puntualment 30-60 cavalls/dia. Aquest escorxador té assignat un sol veterinari a temps parcial, la presència del qual a l'establiment està limitada a 1hora/dia de mitja, temps que dedica a fer el dictamen de les canals consignades pels tècnics. La resta de dictàmens post-mortem i la inspecció ante-mortem la realitzen els dos tècnics, que cobreixen totes les hores de matança, i que per tant no coincideixen alhora sempre en horari feiner a l'escorxador.
- El problema de la refrigeració de les canals.
  Les canals surten calentes de l'escorxador (+15ºC). Encara que el RD 147/1993 estableix excepcions a l'obligació de la refrigeració de les canals pel transport inferior a una hora i per raons de tècnica de maduració de les carns, aquesta excepció (l'informe no cita ni la justificació de la seva necessitat, ni els motius de la denegació), un any després d'haver estat demanada (25/7/97), no va ser concedida (5/8/98). És xocant però, que els propis serveis veterinaris oficials locals sol·licitin una derogació de les normes referents a les temperatures, per pressions d'entradors i carnissers. El tema del fred, al menys pel que fa a la carn de cavall està, en aquest escorxador, en una situació similar a la que es troba a Catalunya, per la majoria d'espècies de consum. El tema que es planteja es antic: per una carn de maduració més ràpida que la de boví, i de vida útil curta, quin es el millor lloc per realitzar l'oreig i la refrigeració de les canals, les cambres de l'escorxador o de la carnisseria ?
- La responsabilitat de les mostres de triquina.
  El fet que unes mostres oficials, com son les de triquina, siguin portades per l'entrador, des de l'escorxador al Laboratori Departamental (distant 100 Km), per realitzar la investigació de triquines, ens ofereix una idea precisa de la serietat de la inspecció veterinària oficial.

1. L'informe explica que al brot de febrer i març de 1998 es van produir 128 casos humans i al d'octubre del mateix any, mes de 400 persones van ser afectades, amb només 1 cas greu. El grau d'infestació de la carn va ser de 16 larves/100 gr. i de 2.700 larves/100 gr., respectivament. La gravetat de la triquinosi humana depèn del nombre de paràsits ingerits, del seu estat evolutiu i del mode de cocció de la carn.

2. És molt greu que no s'hagi pogut determinar amb exactitud l'origen de l'animal. L' explicació que es dona és el comerç triangular que es realitza amb aquesta espècie. Es sospita que és un cavall importat de la RFI, però no existeix cap registre d'entrada dels cavalls sacrificats aquest dia a l'escorxador. És a dir, no hi ha cap prova documental de la seva procedència (ni guies, ni llibres). Aquesta incorrecció torna a fer evident la necessitat d'una millora en el sistema d'identificació del bestiar equí. A Catalunya, excepte alguns animals amb ferro i/o tatuatge, la deficient identificació del bestiar d'aptitud càrnica (cròtal amb marca oficial esporàdicament en alguns animals) i dels animals per reproducció i/o sella (targeta sanitària equina amb ressenya), fa necessària pels equins l'aplicació real dels sistemes vigents o potser d'un nou sistema oficial d'identificació. Pel fet que son considerats espècies domèstiques independents i generalment animals de companyia mes que de producció, no han estat inclosos al Real Decret 205/1996 que estableix un sistema d'identificació i registre dels animals de les espècies bovina, porcina, ovina i caprina.

El brot preolímpic de pesta equina va significar una important regulació dels censos de bestiar equí. La darrera experiència de la EEB, amb l'aparició de vedells d'origen United Kingdom no identificats correctament i aquests brots de triquinosi, serien un bon motiu per reprendre la qüestió pendent de la identificació dels equins a Catalunya, però també a nivell de la Unió Europea.

3. Una de les conclusions fa referència a la situació endèmica d'aquesta parasitosi al medi natural i al mode d'alimentació dels cavalls en aquests països de l'Europa de l'Est. No aclareix si aquesta és una declaració oficial basada en dades de la OIE. Tampoc especifica quines són les sospites respecte a aquest mètode d'alimentació:

- Ingestió de restes, deixalles, cadàvers, subproductes càrnics, femtes i/o insectes o mol·luscs terrestres carnívors en abocadors, femers i/o prats.
- Presència de trossos de cadàvers de rosegadors (de carnívors, d'aus ?) en l'aliment concentrat consumit a les menjadores.
- Condicions de subnutrició perllongada com a factor predisposant, etc.

La resistència de la triquina a la putrefacció i a la dessecació poden facilitar aquesta vehiculació.

Històricament estava reconegut que la triquina afectava al porc i al senglar, a la rata i al ratolí, i a l'home, i que bovins, ovins i cavalls

presentaven una certa immunitat natural. Avui dia, els treballs de recerca sobre *Trichinella spp.* impliquen també als herbívors en els cicles epidemiològics i constaten una creixent complexitat dels modes de transmissió i de les espècies involucrades. Actualment, a l'Estat espanyol, la incidència real d'infestació per triquina en porcs d'engreix de granja, possiblement estigui emmascarada pels resultats negatius obtinguts en les proves triquinoscòpiques realitzades, esbiaixades per les preses de mostres i les metodologies particulars seguides a partir dels mètodes oficials de detecció de triquina. Segurament existeixen uns nivells d'infestació mínims i d' una intensitat molt baixa, en els porcs d'engreix de granja. Aquesta situació està afavorida pel curt període de vida que tenen els porcs d'engreix (la bibliografia indica que la freqüència i la intensitat de la infestació augmenten amb l'edat dels animals i de l'home). Un cas particular son els porcs de tipus ibèric, els seus creuaments, els porcs casolans per consum familiar i els porcs senglars. Tal com afirmen els veterinaris inspectors de carns de caça, les condicions del microhàbitat (reservoris, hostes, predació, canibalisme, necrofàgia, coprofàgia, tanques cinegètiques, etc.) poden afectar radicalment el grau d'infestació que presenten les poblacions de porcs senglars de territoris propers.

En el nostre entorn social, els dos tractaments tecnològics que pateixen, la cocció suficient de la carn de porc, i la congelació i la preparació culinària (l'estofat) per a la carn de senglar, poden amagar la possible existència de quists musculars de triquina al destruir-los. Per aquesta raó, per la seva resistència a les salaons i per l'escassa importància del fumat com a tractament, els casos que apareixen a l'Estat espanyol tenen com a causa principal el consum d'embotits. A Catalunya, en el cas de la carn de cavall, els hàbits alimentaris fan que es mengi, en general, mes cuita que a França i que el seu consum en cru sigui també menor.

La implantació de nous sistemes de producció com es el desenvolupament de les explotacions de cria tipus càmping, poden ser un factor de risc a considerar per la triquina.

1. Les conclusions parlen, sense precisar, d'una errada en el sistema de control de triquina. Encara que no ho menciona explícitament, el resultat va ser negatiu; el responsable (laborant) va realitzar 3 lectures de triquina per un total de 26 cavalls examinats. No obstant, el responsable del Laboratori Nacional de Referència estima que per sobre de 4 lectures/persona i dia, l'atenció del personal pot restar disminuïda (només 4 lectures ?).

Un error de lectura sembla difícil d'assumir si es considera:

- el mètode empleat (la digestió pèpsica de mostres col·lectives amb utilització d'un agitador mecànic, seguida de la corresponent lectura amb lupa binocular),
- la quantitat de mostra recollida per animal (10 gr),
- el nivell d'infestació de la carn (2.700 larves/100 g).

No obstant això, el procediment seguit en aquest mètode pot donar lloc a la no utilització de part de la mostra en les manipulacions consecutives que s'efectuen. El valor d'aquesta possible pèrdua serà més important quant menors siguin els nivells d'infestació i el pes de la mostra agafada. La filtració utilitzada en algun mètode assegura una major fiabilitat. La comprovació de l'error de lectura no va poder ser realitzada al no haver-se emmagatzemat mostra testimoni. L'informe no afegeix cap comentari sobre la possible recerca de carns infestades en el circuit comercial dels subproductes d'aquesta carnisseria.

2. La investigació de triquines es realitza en aquest cas, pel mètode de la digestió pèpsica de mostres col·lectives amb utilització d'un agitador magnètic (VI Mètode d'investigació de triquines de l'annex I de l'Ordre de 17/1/1998 sobre detecció de triquina en les carns fresques procedents d'animals domèstics de les espècies porcina i equina). Les instruccions donades per les autoritats centrals d'augmentar de 5 a 10 g el pes de la mostra per cavall ha significat una reducció a 10, del nombre de cavalls analitzats en cada digestió. Aquesta disminució a la meitat, del nombre d'animals en una mateixa lectura, no ha suposat una millora en el nivell de detecció de triquines. En el brot de febrer del 1998, el dèbil grau d'infestació (18 larves/100 g) situa una mostra de 5 g en el mètode de digestió, per sota del llindar de detecció (0,9 larves/5 g). La baixa intensitat d'infestació que presenta *Trichinella* en cavalls es una important limitació per la fiabilitat de la seva detecció. S'ha estimat que la detecció per triquinoscòpia permet descobrir la infestació si existeix un mínim de 3-10 larves/g de múscul. L'avantatge del mètode de la digestió artificial es, com es va verificar a Polònia el període 1984-86 amb la carn de porc, poder detectar 2,5-3 vegades més triquines que amb el triquinoscopi.

L'annex V de l'Ordre de 17/1/96 estableix que la inspecció de la carn de cavall es realitzarà segons un dels mètodes de digestió indicats en l'annex I però amb certes modificacions pel que fa al múscul d'elecció per la mostra i al pes de la mostra. Afegeix que les mostres s'agafaran dels músculs linguals o mastegadors i que si es fan servir els mètodes III, IV, V, VI i VII de l'annex I, s'utilitzarà una mostra de 5 g per la digestió. En la digestió, als mètodes III, IV, V i VI, el pes total de múscul no podrà excedir els 100 g; es a dir, s'analitzaran només 20 cavalls/digestió. Encara que l'annex V només parla de la carn de cavall, el títol de la ordre de 17/1/96 es refereix exactament a les espècies porcina i equina. Per aquesta raó, la detecció de triquines es fa de forma general per a tot el bestiar equí: cavalls, ases i mules.

A l'informe s'indica que les mostres es van agafar dels masseters, però es recalca que aquesta localització anatòmica no seria la més adequada, perquè una part de les fibres musculars no es digeriria i la lectura seria doncs més difícil. Històricament, per la triquinoscòpia en porcs, s'ha preferit la mostra de diafragma (de la zona de transició músculo-tendinosa), perquè la de llengua, pel creuament de fibres musculars no dona una imatge clara.

Com en el cas de la *Taenia saginata*, la distribució del paràsit als múscul es fa per la circulació sanguínia. Per aquesta raó els músculs de gran activitat són els que tenen més probabilitat de presentar quists. A l'Àfrica, la incisió del múscul *triceps braquial* (a l' extremitat anterior) es realitzada rutinàriament durant la inspecció post-mortem per la detecció de *Taenia saginata*, per ser el múscul diana. Per contra, a Europa, la seva

localització més freqüent és al cor i als masseters. En els cavalls, els músculs d'especial predilecció sembla estan situats al cap i al coll (i al braç?). La distribució muscular de triquina en cavalls és més semblant a la de les rates (músculs mastegadors) que a la dels porcs (diafragma).

En les darreres investigacions, en un article publicat per Pozio *et al.* (1998) sobre el primer cavall que ha estat dictaminat com a triquina positiu en la inspecció veterinària *post-mortem*, aquests autors troben a partir d'aquesta canal, mitjançant la digestió artificial de mostres de 60 músculs diferents de 13 localitzacions anatòmiques distintes, que al cap, el múscul *levator labii maxillaris*, el múscul *hyoideus transversus*, el múscul *buccinator*, la llengua, el masseter i els músculs del coll presenten, respectivament i per ordre decreixent, els nivells d'infestació més elevats, superiors als del diafragma (13è múscul més infestat).

En un altre article, Gamble *et al.* (1996), en una infestació experimental de 12 cavalls, estableixen, també per diferents mètodes de digestió, que les larves es concentren preferentment a la llengua, masseters, coll, múscul *supraespinatus*, múscul *trapezius* i diafragma, i que a baixes infestacions, la llengua serà el teixit més parasitat.

Aquesta pot ser una explicació dels resultats negatius obtinguts per ara, en la investigació de triquina en diafragma de cavall. El tractament culinari d'aquestes carns del cap, com a carns de cocció lenta (estofats), pot haver limitat el nombre de casos humans de triquinosi.

La millora dels mètodes d'anàlisi i de mostreig i la posta a punt d'un programa de recerca de nous mètodes de detecció de triquines han de permetre assolir fiabilitats de detecció al voltant del 100%. Segons el "Code of Federal Regulations" dels USA, els mètodes diferents a la digestió artificial de mostres col·lectives, podran ser autoritzats a condició que puguin detectar al menys el 98% dels porcs infestats amb una intensitat menor o igual a 1quist/gr., de múscul agafat del pilar del diafragma, amb un interval de confiança del 95%.

3. A les conclusions s'indica també que a l'escorxador no existeix procediment escrit estàndard per al mostreig i la correlació de mostres. A Catalunya, els veterinaris oficials es basen en la legislació vigent, però aquest protocol escrit en general no existeix, i cada escorxador segueix la seva pròpia dinàmica d'investigació de triquines. S'hauria d'arribar a una uniformització de criteris i de protocols. De més a més, com un autocontrol afegit al llibre-registre de detecció de triquines, en les properes inspeccions comunitàries podria donar-se el cas que demanessin, en cada escorxador que sacrifiqui equins, el protocol específic i per escrit seguit en cada establiment, del procediment estandarditzat de la presa de mostres, la correlació mostra-canal-despulles i la traçabilitat de canals, peces de carn i despulles. Aquesta traçabilitat pot ser especialment interessant, com indica l'informe, com a retrocontrol en els casos de brots de triquinosi, per localitzar les carns afectades. Pel major grau d'infestació dels muscles del cap, la seva identificació seria fonamental.

4. A l'Ordre de 17/1/1996, l'article 2 indica que els escorxadors disposaran d'un laboratori que s'ajustarà als requisits previstos en el capítol I de l'annex II. En aquest capítol I afegeix que aquests laboratoris de detecció de triquines hauran de trobar-se propers als locals de sacrifici de porcs i cavalls. Al capítol II, apartat 4 afegeix finalment que les mostres "s'hauran de prendre immediatament després del sacrifici i examinar-se sense retard al laboratori de detecció de triquines de l'escorxador. Queda prohibit realitzar aquest examen fora de l'escorxador on s'hagin sacrificat els animals, llevat autorització expressa de l'autoritat competent".

Aquest escorxador francès s'inclou en aquesta darrera possibilitat. L'existència de prohibicions no categòriques, que apareixen massa sovint a la legislació comunitària, distorsionen la complicada aplicació de la normativa. Aquestes excepcions no han de ser considerades com un avantatge, al flexibilitzar determinades normes, si no que al contrari, son un greu inconvenient perquè permeten incomplir legalment, en benefici propi, per part de la pròpia administració (en aquest cas) o dels interessats, la normativa vigent, i el que es pitjor, creen greuges comparatius entre establiments, regions i països.

5. Un altre aspecte a afegir al tractar d'aquest capítol I "Condicions que han de complir els laboratoris de detecció de triquines" i del capítol II "Disposicions aplicables al personal, als locals, al material i als instruments del laboratoris de detecció de triquines" és el grau d'adequació dels "laboratoris" de triquina a la normativa. Quin nombre de "locals de triquina" són realment laboratoris en els escorxadors de porcs? I en els escorxadors que sacrifiquen equins? Segons l'annex V, la detecció de triquina als cavalls només està autoritzada fer-la per un dels mètodes de digestió indicats a l'annex I; per tant no està permès el mètode "I Examen triquinoscòpic". Quants escorxadors que maten bestiar equí disposen d'algun d'aquests mètodes de digestió?

6. Deixant de banda l'aspecte instal·lacions, que correspon als establiments, quants Serveis Veterinaris Oficials estan portant a terme una recollida de mostres i un mètode de detecció de triquines segons els mètodes d'investigació de triquina de l'annex I de l'Ordre de 17/1/1996? Hi ha algun veterinari oficial que es limiti a examinar al triquinoscopi 840 fragments/dia, màxim 1.050? Aquesta és una situació que ja ha estat advertida pels serveis veterinaris oficials d'alguns escorxadors. Segons la normativa vigent, un escorxador que sacrifiqui 5.000 porcs/dia hauria de tenir, només per examinar les mostres al triquinoscopi, una plantilla de més de 60 veterinaris/personal de control.

7. Un problema afegit, relacionat amb el tema del fred i amb el dictamen d'aptitud al consum i el segellat de les canals, és la ràpida desaparició física de les canals i les despulles de l'escorxador. En el cas del porc, també es comercialitza en calent, com el cavall, però el que és més important encara, es desfà en calent, moltes vegades en sales d'especejament annexes. En el cavall, la comercialització tradicional com a producte fresc (del dia) fa que arribi als punts de venda i sigui venut i consumit ràpidament. Aquesta celeritat en la industrialització i comercialització fa que la traçabilitat de canals i despulles sigui una

UAB
Universitat Autònoma de Barcelona

Primodog

MERIAL

Para que todos los cachorros estén tranquilos, Merial lanza PRIMODOG, la primera vacuna del cachorro.

El comercio de cachorros ha sido una de las causas que ha provocado un incremento del número de casos de parvovirosis en Europa.

El parvovirus es el responsable del 40% de los síndromes gastroentéricos que padecen los cachorros. Este virus posee una gran resistencia en el entorno, y soporta condiciones extremas además de la desinfección habitual. Su poder patógeno se incrementa por:

- sus numerosas fuentes de contagio y difusión;
- su afinidad por las células en mitosis.

La gravedad de la enfermedad puede verse acentuada debido a la presencia de otras enfermedades concomitantes.

¿Existe una solución a este problema?

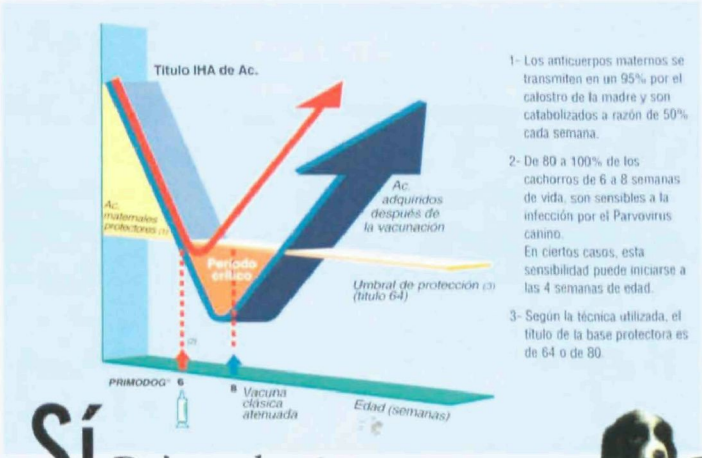

Sí Primodog

Consigue un 95% de seroconversión a las 6 semanas de vida, en presencia de Ac. maternales protectores (1/80).

Los cachorros, un objetivo fácil para el parvovirus

El cachorro recién nacido está protegido por los anticuerpos maternales que provienen en un 95% del calostro.

Pero la tasa de anticuerpos maternales en el cachorro va decreciendo después del parto. Del 80 al 100% de las crías de edades comprendidas entre 6 y 8 semanas, son sensibles a la infección por parvovirus. De hecho, en la cuarta semana la media de anticuerpos maternos se halla por debajo del umbral de protección.

Primodog reduce al máximo ese período crítico y proporciona una protección ininterrumpida a los cachorros.

Primodog consigue un **95% de seroconversión a las 6 semanas de vida**, en presencia de Ac. maternales protectores (1/80), **consiguiendo una respuesta intensa, rápida y duradera a partir del 4º día después de la vacunación.**

Conclusión:

Existe un período crítico o vacío inmunitario durante el cual los cachorros pueden ser atacados por el parvovirus y no pueden ser protegidos con las vacunas tradicionales.

Ficha técnica de Primodog:

- *Composición:* virus vivo atenuado mediante 115 pases por cultivos celulares Cepa Cornell 780916 utilizada con éxito desde 1982. Eficaz e inocua, asegura la protección contra los subtipos CPV2a y CPV2b.
- *Título muy elevado:* $10^{5.5}$ DICC 50/ml sobre células de gato (equivalente a $10^{7.8}$ DICC 50/ml sobre células de perro) que permite una seroconversión del 95% de los cachorros de 6ª semana de vida y en presencia de anticuerpos maternales.
- *Indicaciones:* Inmunización activa precoz del cachorro contra la parvovirosis aún en presencia de anticuerpos de origen maternal.
- *Posología:* Inyección subcutánea de una dosis de 1 ml.

Primovacunación: a partir de la 6ª semana de vida.

En condiciones de riesgo elevado puede recomendarse una 2ª inyección de **Primodog** 2 ó 3 semanas después.

condició bàsica. Una de les principals limitacions dels mètodes de digestió son la seva rígida adaptació en temps real als ritmes de sacrifici actuals (300-600 porcs/hora). La retenció que es produeix als túnels d'oreig (+ 1 hora) permet compassar prou la velocitat de sacrifici amb la lectura de les mostres.

8. La recomanació efectuada per la Comissió de realitzar algun dels tractaments per fred previstos a l'annex IV de l'Ordre de 17/1/1996 no es pot aplicar ni en el cas francès, ni a Catalunya, per la consideració de producte fresc de qualitat que té la carn de cavall. En la pràctica comercial és inviable perquè les canals patirien una greu penalització en el seu valor econòmic. Una altre aspecte tècnic a considerar seria els canvis que aquest tractament produiria en les característiques organolèptiques de la carn, principalment, pèrdua d'aigua i modificacions en la qualitat del greix.

Per cloure aquestes reflexions, es pot afegir que resten encara bastants DUBTES CIENTÍFICS per solucionar:

- En cavalls i equins en particular, investigar:
  - La forma de transmissió de les triquines als cavalls.
  - El paper dels equins com a nexe d'unió del cicle salvatge amb el sinantròpic.
  - La influencia de l'espècie (cavalls, ases, mules). Una possible major resistència de mules i ases a la infestació per triquina seria el motiu pel qual només la carn de cavall ha produït triquinosi a les persones? Aquesta suposició pot estar emmascarada pel fet que aquestes canals poden no ser destinades en la majoria de casos a consum humà o que des de l'Europa de l'Est només s'importen principalment cavalls.
  - L'efecte de l'edat del cavall (joves, adults, vells) en la infestació muscular.
  - El patró de distribució de les larves i el grau d'infestació dels diferents músculs de les regions corporals dels cavalls.
  - El protagonisme de *Trichinella pseudo-espiralis* i *Trichinella nelsoni* en les infestacions en cavalls.
  - El/s múscul/s d'elecció, la quantitat de mostra i els fragments per mostra a analitzar en la presa de mostres de triquina en equins.
  - La fiabilitat comparada de l'examen triquinoscòpic, realitzat amb els diferents mètodes de digestió, verificada a partir de mostres de cavalls infestats de forma natural i/o experimental.

- En les espècies domèstiques i salvatges en general, aprofundir en:
  - El paper dels gossos (dels rodamóns en especial), dels gats i dels ratolins com a hostes d'enllaç dels dos cicles.
  - L'alimentació contínua del cicle domèstic per part del cicle silvestre.
  - La localització dels quists en funció de l'espècie afectada.
  - El possible paper de les aus que s'alimenten d'animals, cadàvers i deixalles, en la disseminació del paràsit: gavines, estornells, garses, corbs, etc. (similar al que tenen les dos primeres al cicle de la *Taenia saginata*).
  - La incidència per països, en animals salvatges i domèstics, i la seva

CAMPIONAT DE FUTBOL SALA

ELS BLACK PIGS ÉS UN EQUIP GAIREBÉ IMPARABLE LA PRESENT TEMPORADA

De dalt a baix i d'esquerra a dreta: Lucas Closa, Josep Mª Castelar, Jordi Calvo, Xavi Altet, Aleix Guilló, Pere Vilarasau, Marco Pugliese, Jordi Bassaganyas, Josep Mª Closa.

Han deixat el nostre equip en Xavi Blancafort i en Marcel del Rio –el segon tan sols temporalment– però en el Black Pigs es produeix un fenomen insòlit en el mon del futbol: és un equip que es regenera biològicament ell mateix !!... i és per això que aquest any ja tenim amb nosaltres a dos nous jugadors amb genètica futbolística pura línia Black Pigs: en Josep Mª Castelar Cifuentes –fill d'en Pep Castelar– i en Lucas Closa Durall... amb tota la classe –com a mínim!– del seu progenitor Pep Closa.

Tot i amb els fenòmens extraordinaris que pateix aquest equip, la directiva es troba en negociacions per a repescar a en Marco Pugliese, l'actiu i corretjos veterinari italià que va jugar en el nostre equip durant la temporada 1995-1996 i que segurament deixarà la seva Roma natal per venir a viure a Barcelona. Segurament es tronarà a parlar del nostre equip quan la redacció de la competició "Doctor Press" faci, al finalitzar la temporada , el comentari sobre els guanyadors.

UAB Universitat Autònoma de Barcelona

SIEMPRE UN PASO POR DELANTE

- La primera que utilizó la pulpa de remolacha como una fuente de fibra para mantener sano el intestino y la integridad de la barrera mucosa.
- La primera que incorporó una relación de ácidos grasos Omega:6 -Omega:3 entre 10:1 y 5:1 para mantener una piel y pelo saludables y para influir en las vías metabólicas inflamatorias.
- La primera que introdujo una dieta específica para reducir la formación de cálculos de oxalato en gatos.
- La primera que incorporó el "Sistema de Fibra Captadora de Nitrógeno" (Nitrogen Trap™). Para estimular la vía alternativa de excreción de nitrógeno en la insuficiencia renal crónica.

EUKANUBA®
VETERINARY DIETS

EL BIENESTAR DE LOS ANIMALES NOS PREOCUPA TANTO COMO A USTED

Para más información diríjase a: Iberamigo S.A Tel.: 900 200 110

BIBLIOTECA FACULTAT DE VETERINÀRIA

CENTAURO

UNA NUEVA DIMENSIÓN...

*GARANTIA, SOLVENCIA Y CALIDAD DE SERVICIO

*EXPERIENCIA Y PROFESIONALIDAD AL SERVICIO DE LOS CLIENTES

SERVICIOS VETERINARIOS

FINCA EL MACIÀ - Tel. 93 854 00 00 - Fax. 93 850 0375 - 08519 Masies de Roda (Barcelona)

relació amb l'estatus sanitari (zona endèmica/lliure de triquina).

- En l'home, confirmar:
  - La manipulació de la carn, concretament del filetejat i del seu posterior contacte amb ganivets, safates, superfícies i mans, com a responsable de l'exteriorització dels quists que permetrà la seva vehiculació i posterior ingestió.
  - L'embotit de carn de cavall en budells de porc parasitats per l'elaboració de salsitxes, com a forma de transmissió a l'home.
  - La possibilitat de la contaminació creuada com a causa de la transmissió a l'home.

Malgrat tot, a partir de les conclusions dels últims treballs d'investigació publicats es poden suggerir aquestes RECOMANACIONS PRÀCTIQUES, per la investigació de triquines en equins, respecte a:

- Els mètodes de digestió
  - Agafar les mostres dels músculs del cap (múscul elevador del llavi superior, múscul buccinador, llengua i masseter), per aquest ordre preferentment, en funció del seu possible més elevat grau d'infestació. Aquests dos primers músculs per el seu fàcil accés i mida, intensitat d'infestació i nitidesa en la lectura, podrien ser els músculs d'elecció per la presa de mostres de triquina en equins, si es confirmés en ells una concentració parasitària més elevada que a la llengua i als masseters.
  - Utilitzar com a mínim 5 grams per mostra per la digestió.
- El mètode EIA (immunoassaig enzimàtic)
  - Substitueix al mètode de la digestió artificial.
  - Té utilitat com a test ante-mortem o en estudis epidemiològics.
  - Està limitat per la durada de la resposta inmunològica a *Trichinella*, que sembla ser curta.

Sembla que amb motiu de tota la problemàtica de salut pública originada per la repetició de brots de triquinosi humana, l'Administració europea es disposa a afrontar el tema de la triquina en cavalls. Potser de retruc també es parlarà de la triquina en porcs. L'Administració espanyola i el sector càrnic del porc ibèric estan especialment interessats en la seva adequació i normalització per raons comercials.

En aquests últims anys, s'ha produït almenys a Catalunya un fet molt important per la demanda càrnica en referència als criteris de compra dels consumidors. Aquest fet ha estat la incorporació a la venda al públic de carn fresca de porc ibèric (llom i filet principalment), presentada com a carn de qualitat obtinguda de forma natural en sistemes de producció extensius. Evidentment, el seu consum es molt baix, però la ampliació de la seva aptitud comercial tradicional (els curats) a un segment nou, el de carn fresca, es una innovació molt significativa però que pot presentar un cert risc. Per assaborir una carn d'alta qualitat com aquesta, el millor tipus i grau de cocció serà a la planxa o a la brasa, a temperatura alta i temps reduït, cocció que pot no destruir les larves al quedar l'interior de la carn

MERIAL

NUEVO **FRONTLINE SPOT ON PERRO**

PREVENCIÓN Y TRATAMIENTO AHORA PARA PERROS

Merial Laboratorios acaba de lanzar un nuevo producto que hará felices a muchos perros y, por supuesto, también a sus dueños: **Frontline Spot On perro**.
Dicho producto se suma a la gama del reconocido líder antiparasitario contra pulgas y garrapatas, de la que ya forman parte **Frontline Spray** –línea de tratamiento para perros y gatos– y **Frontline Spot On**, preventivo y tratamiento para gatos.

La nueva presentación para perros mantiene las mismas características que han hecho de **Frontline** la marca de referencia en antiparasitarios tanto en España como a nivel mundial:

Máxima eficacia. Su principio activo, el Fipronil, elimina rápidamente las pulgas y su eficacia dura 2 meses. Elimina las garrapatas durante 1 mes. Las pulgas mueren antes de picar al animal y las garrapatas antes de transmitir enfermedades.

Total seguridad. Inocuo para aquellos pacientes especialmente sensibles (hembras gestantes y cachorros de 10 semanas o de 1 Kg.

Control ambiental. Evita las reinfestaciones. Es el único antiparasitario que rompe el ciclo vital de la pulga en sus diferentes estadios. Elimina las pulgas antes de poner huevos. Elimina los huevos y las larvas mediante los pelos tratados con Fipronil que se desprenden del animal.

Gran duración. Su efecto "reservoir" explica la presencia de Fipronil en la piel y el pelo del animal durante más de 2 meses.

Resistente al agua. Siempre eficaz incluso después de baños y champús.

Frontline Spot On perro incorpora una nueva ventaja en los tratamientos preventivos:
Extremada facilidad de aplicación: práctica y cómoda, basta con una simple presión en la pipeta 1 vez al mes, todos los meses, para prevenir y tratar pulgas y garrapatas.

Más de 240 millones de tratamientos en todo el mundo garantizan la eficacia de prescribir **Frontline**.
Y ahora, con el nuevo **Spot On perro**, la prevención y el tratamiento son más prácticos.

més cru que amb altres tècniques culinàries. Les noves tendències dietètiques i gastronòmiques afavoreixen l'ús d'aquests tractaments lleugers. Les conseqüències comercials, tant a nivell estatal com internacional, d'un brot de triquina originat pel consum de carn/embotits de porc ibèric, serien desastroses per la imatge de qualitat d'aquests productes, per al seu sòlid increment de vendes i per la seva futura projecció internacional. En aquest sentit, les mesures que s'estan ara portant a terme i d'altres que es poden adoptar han d'assegurar la qualitat higiènico-sanitària total d'aquestes carns.

En molts països, la història epidemiològica d'aquest helmint aconsella, encara que sigui zona indemne, que les mesures de prevenció i vigilància no s'han de relaxar. El fet que no hi hagi relació entre la absència d'infestació en l'home i els animals domèstics i la prevalença a la fauna salvatge, complica la realització de les enquestes epidemiològiques com a mesura de vigilància. A Europa, Àsia i Amèrica, especialment a l'extrem nord, en zones on la caça es la principal font de proteïna, la inspecció veterinària d'aquestes carns i una cocció suficient poden disminuir la presentació de casos humans de triquinosi. En general, el control de rosegadors, principalment en granges i fàbriques de pinso en països industrialitzats, pot ajudar a limitar el nombre d'aquests reservoris fonamentals en els cicles. La optimització dels mètodes actuals de detecció i la investigació de nous mètodes han de poder garantir en el futur la seguretat alimentària de les carns de porc, d'equí i de caça.

En els últims anys, amb especial relació directa amb la veterinària oficial, en el sector dels aliments i concretament de la carn, han fet la seva aparició una sèrie d'escàndols originats en general, per la modernització dels processos de producció i/o transformació. Mentre que la utilització de promotors del creixement i d'antibiòtics en l'engreix dels animals era un tema tècnicament previsible, la EEB, els patògens emergents i la triquinosi en els cavalls eren problemes insospitables ara fa uns anys. En la dècada de les vaques boges, les interpretacions epidemiològiques més imaginatives seran la clau per conèixer científicament quina és la forma de transmissió que permet la aparició de triquines viables als muscles dels cavalls.

Post Data: A hores d'ara (març de 1999), la situació que es planteja a Catalunya és complexa. Alguns veterinaris d'escorxadors que sacrifiquen equins sense disposar d'algun dels mètodes de digestió, han acordat no matar més animals fins que es resolgui aquesta deficiència.

BIBLIOGRAFIA

ACHA P.N., SZYFRES B. 1989. Zoonosis y enfermedades transmisibles comunes al hombre y a los animales. Publicación Científica Nº 503. OMS - OPS. 2ª ed. Washington.

B.O.E.. Orden de 17 de enero de 1996 sobre detección de triquinas en las carnes frescas procedentes de animales domésticos de las especies porcina y equina. Nº 22. 25 de enero de 1996. pp. 2331-2341.

C.E. Rapport sur la mission réalisée en France du 30/11/98 au 2/12/98, visant à clarifié l'origine des cas de Trichinelloses humaines apparus au cours du dernier trimestre 98. DG XXIV –Office Alimentaire et Vétérinaire– Unité 1. http://europa.eu.int/comm/dg24/health/vi/reports/vi_rep_fran_06_fr.html

D.O.C.E. Directiva 77/96/CEE de 21 de diciembre de 1976 relativa a la detección de triquinas en el momento de la importación, procedente de terceros países, de carnes frescas procedentes de animales domésticos de la especie porcina. Nº L 26. 31 de enero de 1977. pp. 67-77.

D.O.C.E. Directiva 94/59/CE de 2 de diciembre de 1994 por la que se modifican por tercera vez los Anexos de la Directiva 77/96/CEE del Consejo relativa a la detección de triquinas en el momento de la importación, procedente de terceros países, de carnes frescas procedentes de animales domésticos de la especie porcina. Nº L 315. 8 de diciembre de 1994. pp. 18-20.

EUZEBY J. 1984. Les parasitoses humaines d'origine animale. Caractères épidémiologiques. Flammarion Médecine-Sciences. Paris. 324 pp.

GAMBLE H.R. 1996. Detection of trichinellosis in pigs by artificial digestion and enzyme immunoassay. Journal of Food Protection. Vol. 59, 3, 295-298.

GAMBLE H.R., GAJADHAR A.A., SOLOMON M.B. 1996. Methods for de detection of trichinellosis in horses. Journal of Food Protection. Vol. 59, 4, 420-425.

GRACEY J.E. 1989. *Higiene de la carne. McGraw-Hill - Interamericana de España.* Madrid. 522 pp.

HUGH-JONES, HUBBERT, HAGSTAD. 1995. Zoonoses recognition, control and prevention. Iowa State University Press. Ames, Iowa 50014.

MATÉ CABALLERO T.E. 1990. Guía de las zoonosis mas frecuentes en España. Ministerio de Sanidad y Consumo. Madrid. 130 pp.

MERCK 1993. El Manual de Merck de Veterinaria. Merck & Co, Inc. Oceano/Centrum. Barcelona. 2092 pp.

O.I.E. 1991. La trichinellose: une zoonose en évolution. O.I.E. – C.N.E.V.A. Paris. 292 pp.

O.I.E. 1997. Contamination of animal products: prevention and risk for public health. Revue Scientifique et Tèchnique. Vol. 16 (2). Paris. 715 pp.

POZIO E., CELANO G.V., SACCHI L., PAVIA C., ROSSI P., TAMBURRINI A., CORONA S., LA ROSA G. 1998. Distribution of Trichinella spiralis larvae in muscles from a naturally infected horse.Veterinary Parasitology. Vol. 74, 1, 19-27.

PREUB B. 1990. Fundamentos de la inspección de carnes. Acribia. Zaragoza. 219 pp.

SACK W.O. 1991. Rooney's Guide to the disection of the horse.Veterinary Textbooks. Ithaca. 203 pp.

SANZ EGAÑA C. 1967. Enciclopedia de la carne. Espasa-Calpe. Madrid. 1086 pp.

SCHNURRENBERGER P.R., HUBBERT W.T. 1987. Introducción a las zoonosis. Acribia. Zaragoza. 171 pp.

TANNER CH. E., MARTÍNEZ-FERNÁNDEZ A.R., BOLAS-FERNÁNDEZ F. 1988. Proceedings of the 7th International Conference on Trichinellosis (Alicante 1988). CSIC Press. Madrid. 507 pp.

WILSON A. 1970. Inspección práctica de la carne. Acribia. Zaragoza. 203 pp.

BEQUES, AJUTS I PREMIS

FUNDACIÓ CATALANA PER A LA RECERCA (FCR)

BEQUES

- **Becas de investigacion neurocientifica, bolsas de viaje del Ibro /Unesco.**
  Convocante: Internacional Brain Research Organization. Ibro/Unesco Fellowship Committee. Organizacion Internacional de Investigaciones sobre el Cerebro.
  Solicitud: 51, boulevard de Montmorency. F-75016 Paris.
  Telf. +33.1.45206006
  Fax +33.1.45206006
  Plazo: 15/10/99.
- **Becas de corta duracion de investigacion sobre neurologia y biologia molecular.**
  Convocante: Human Frontier Science Program (HFSP). Bureaux Europe.
  Solicitud: 20, place des Halles F-67080 Strasbourg Cedex. Francia
  Telf. +33.3.88.215121
  Fax +33.88.328897
  Plazo: 31/12/99.

PREMIS

- **V Premio Europeo A-IQS sobre tecnologia enzimatica.**
  Convocante: Associacio de quimics de l'Institut Quimic de Sarria.
  Solicitud: Via Augusta, 390
  08017 Barcelona
  Telf. 932804276
  Plazo: 30/06/99

CURSOS

SEMINARIOS DE FORMACIÓN CONTINUADA AVEPA 1998-99: TRAUMATOLOGÍA

Lloc: Barcelona. La informació sobre els llocs concrets de celebració, es donarà en el moment de la inscripció.
Dates: del 12 al 13 de maig de 1999.
Horaris: Dissabte, de 15,30 a 20,00 hores. Diumenge, de 10,00 a 14,00 hores.

PROGRAMA

"Morfología Osea, Osteogénesis, Formación Callo Óseo", "Introducción a la Traumatología: Clasifi-cación y Tipos de Fracturas, Preparación del Campo Quirúrgico para Operaciones de Ortopedia, etc.", "Sistemas de Fijación Interna I: Uso de Agujas, Cerclajes y Bandas de Tensión", "Sistema de Fijación Interna II: Uso de Tornillos y Placas de Neutralización y Compresión", "Sistema de Fijación Externa I y II: Vendajes, Férulas... Principios de la Fijación Externa. Tipos y Sistemas de Aplicación", "Protocolo a seguir en Fracturas de Huesos Largos: Húmero, Cúbito y Radio, Fémur, Tibia", "Generalidades de Fracturas de Mandíbula, Escápula, Cadera y Columna", "Fracturas en Animales Jóvenes", "Diagnóstico de Displasia de Cadera: Normas Generales", "Sesión Clínica: Mesa Redonda".
Inscripció: La inscripció prèvia al seminari és obligatòria. En casos excepcionals es podran acceptar inscripcions a l'inici dels seminaris sempre i quan sigui factible per a l'organització.

Socis AVEPA	3.000 ptes.
No socis	9.000 ptes.

Més informació: Aquest i altres seminaris del programa de Formació Continuada es celebren en diferents ciutats i diferents dades. Per obtenir més informació, adreçar-se a AVEPA. Ignasi Farràs.
Av. República Argentina, 21-25
08023 BARCELONA
Tel. 93 418 28 74
Fax. 93 418 28 74

JORNADES PROFESSIONALS DE AVICULTURES ALTERNATIVES

Lloc: Real Escuela de Avicultura (Arenys de Mar)
Dates: del 3 al 7 de maig de 1999

PROGRAMA PROVISIONAL

Dilluns: Produccions avícoles alternatives. Aus cinegètiques (I): "Introducción a la producción extensiva de especies avícolas alternativas", "Perdiz roja".
Dimarts: Aus cinegètiques (II): "Producción de faisanes y codornices de caza" "Manejo de la incubación de aves cinegéticas", "Cotos de caza y calidad cinegética".
Dimecres: L'ampli món del pollastre de camp: "Razas, instalaciones y normativa sobre pollos de crianza tradicional", "Capones y pulardas", "Prácticas de castración quirúrgica".
Dijous: L'ou diferenciat.: "Producción de huevos no convencionales de diferentes aves", "Alimentación, manejo y sanidad de ponedoras en sistemas extensivos".
Divendres: Foie gras, Magrets, Patès i altres productes de palmípedes: "Diseño de instalaciones, razas y manejo de patos y palmípedas grasas para foie gras".

Més informació: Real Escuela de Avicultura. Plana del Paraiso, 14
08350 Arenys de Mar (Barcelona)
Tel.: 93 792 11 37. Fax: 93 792 15 37

GESTIÓ AMBIENTAL DE GRANGES

Lloc: Barcelona
Dates: del 14 de setembre al 9 de novembre de 1999.
El curs de Gestió Ambiental de Granges va adreçat principalment a aquells professionals de la veterinària que tenen el seu camp de treball dirigit a les explotacions ramaderes, sense oblidar biòlegs, professionals de les ciències ambientals o enginyers agrònoms. Es realitzarà sobre un grup de 15

professionals en actiu, interessats en transmetre els coneixements i la informació rebuda als grangers i ramaders amb qui ells tenen contacte i relació laboral.
Hauran de ser professionals amb inquietud per la problemàtica actual, i amb capacitat de transmetre els coneixements a tercers.

PROGRAMA

- La problemàtica ambiental als municipis rurals
- La gestió de les explotacions ramaderes
- L'aigua el recurs més valuós
- La contaminació de les aigües per activitats agrícoles
- L'us i erosió del sòl
- Adobs químics i pesticides
- La contaminació per purins
- Tecnologia i mediambient
- Dret ambiental i legislació
- Sortides de camp
- Terminologia específica en català
- Seguretat i condicions de salut en el treball

Els alumnes que assoleixin amb èxit els objectius fixats durant el curs obtindran un diploma acreditatiu de la especialitat cursada. Aquest diploma gaudeix del suport del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya així com de Nereo.

Més informació:
NEREO. Mas Pinc.
17255 Begur (Girona).
Tel.: 972 62 41 46. Fax: 972 62 37 63
e-mail: nereo@altavista.net

CERTIFICACIONS ISO 14001 i EMAS A EMPRESES

Llocs i dates:
Barcelona, del 14 de setembre al 9 de novembre de 1999.
Begur (Girona), del 14 de setembre al 9 de novembre de 1999.
El curs de **Certificacions ISO 14001 - EMAS a Empreses**, va adreçat principalment als gerents, directors i comandaments tècnics de les empreses, que seran els que inicialment han de valorar tots els aspectes positius que aquests sistemes tenen, per posteriorment implantar-los.
L'oferta no es limita al sector industrial, sinó que com ja s'ha dit anteriorment, qualsevol sector empresarial té inicialment una necessitat d'implantar aquests sistemes, i possiblement, en un futur, en tindrà l'obligació. Avançar-se a aquesta obligació implicarà per a tots ells, de ben segur, importants avantatges.
Hauran de ser professionals amb inquietud per la problemàtica actual, i amb capacitat de transmetre els coneixements a tots els nivells de les seves empreses, i de valorar els costos i avantatges que els representi.

PROGRAMA

- Introducció a la problemàtica ambiental
- Que és un SGMA
- Opcions per implantar un SGMA
- ISO 14001 i EMAS. Etapes d' implantació
- Qui pot implantar un SGMA i qui hi està implicat
- Com s'implanta un SGMA
- Què val implantar un SGMA
- Avaluació econòmica de la implantació
- Legislació
- Casos pràctics
- Treball de curs
- Visites a empreses
- Terminologia específica en Català
- Seguretat i Condicions de salut en el treball

Els alumnes que assoleixin amb èxit els objectius fixats durant el curs obtindran un diploma acreditatiu de la especialitat cursada. Aquest diploma gaudeix del suport del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya així com de Nereo.

Més informació:
NEREO. Mas Pinc.
17255 Begur (Girona).
Tel.: 972 62 41 46. Fax: 972 62 37 63
e-mail: nereo@altavista.net

Altres cursos programats per Nereo a Begur (Girona):

Curs	Dates
Gestió de recursos pesquers	01/06/99 - 23/06/99
Gestió de recursos pesquers	14/09/99 - 06/10/99
Curs d'agricultura ecològica	07/10/99 - 18/11/99
Gestió de recursos pesquers	12/10/99 - 03/11/99
Gestió de recursos pesquers	09/11/99 - 01/12/99

DIVERSOS

MAIG 1999

- **Food Ingredients South America.** Buenos Aires (Argentina), del 11 al 13 de mayo de 1999. Información: Miller Freeman. B.V. P.O. Box 200. 36000AE Maarssen.
  The Netherlands. Tel. 31 346 55 94 44
  Fax: 31 346 57 38 11
- **Alimentaria Lisboa.** Lisboa (Portugal), del 1 al 5 de mayo de 1999. Información: Miller Freeman. Diputación, 119, 4º
  08015 Barcelona
  Tel.: 93 452 07 22. Fax: 93 451 66 37
- **VI Jornadas Científicas de Veterinaria Militar.** Madrid, del 27 al 28 de mayo de 1999. Información: Centro Militar de Veterinaria. Secretaria VI Jornadas.
  28024 Madrid.
  Tel: 91 509 10 00 ext. 2590/2535.
  Fax: 91 711 01 92

JUNY 1999

- **Congreso internacional ambiente y desarrollo sostenible.** Lisboa (Portugal), del 17 al 19 de junio de1999. Información: Secretaría Técnica: Paula de Oliveira. Universidad Moderna de Lisboa.
  Travessa da Saude, 2 –A. Portugal.
  Tel.: 351.1.303.3400. Fax: 351.1.3020411

OCTUBRE 1999

- **Jornadas Profesionales de Cunicultura – Especial Reproducció.** Arenys de Mar (Barcelona), del 27 al 29 de octubre de 1999. Información: Real Escuela de Avicultura. Plana del Paraiso, 14.
  08350 Arenys de Mar (Barcelona)
  Tel.: 93 792 11 37. Fax: 93 792 15 37

RESIDUS SANITARIS: NOU DECRET APROVAT

El passat 16 de febrer va sortir publicat en el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya el Decret sobre gestió de residus sanitaris. Com ja sabeu, la gestió d'aquest tipus de residus s'està regulant i controlant, darrerament, amb molt rigor pel Govern de la Generalitat. Si esteu interessats en aquest Decret podeu adreçar-vos a la Biblioteca del Col·legi de Veterinaris de Barcelona.

Altes i baixes col·legials

BAIXES

Col·legiat	Nom	Data baixa	Motiu Baixa
2652	Armando Garrone	03/02/99	Trasllat a Italia
2419	Nina Rodes Regler	10/02/99	Trasllat Estranger
441	Agustín Gancedo Sacristán	15/02/99	Defunció
2502	Jesús Mª Rubio Pérez	18/02/99	Petició Pròpia

SERVEIS DEL COL·LEGI

ASSESSORIA JURÍDICA I FINANCERA

EL VETERINARIO DE ÉQUIDOS Y LA LEY DEL MEDICAMENTO

En Diciembre del pasado año l'Escola de Capacitació Agrària Eqüestre (ECAE) de L'Hospitalet de Llobregat del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca de la Generalitat de Catalunya, organizó el curso "El Veterinario y el entorno legal ecuestre", que tenía como principal objetivo informar de las normas legales que existen en el mundo del caballo, dedicado a los profesionales Veterinarios que hacen Clínica equina.

En el programa previsto, se incluyeron entre otros temas "La Ley del Medicamento, disponibilidad de medicamentos veterinarios, centros de expedición y receta veterinaria".

Tuve la satisfacción de que me encargasen su preparación, pero por diversas circunstancias el curso quedó aplazado. El presente artículo constituye un resumen sobre este tema.

Deseo manifestar mi admiración por todos los Veterinarios especializados en équidos, que si bien representan una minoría dentro del colectivo profesional, han acreditado en los últimos años en Cataluña, un nivel cada vez más elevado en un mundo tan singularmente competitivo y exigente como el de los caballos.

I.- LEY DEL MEDICAMENTO

La Ley del Medicamento 25/1990 de 20 de Diciembre planteó la necesidad de establecer una normativa concreta y actualizada para los medicamentos.

Por motivos de espacio, no podemos detenernos a comentar esta Ley y creo es más conveniente analizar el R.D. 109/1995 sobre Medicamentos Veterinarios, por cuanto:

- Desarrolla en el ámbito veterinario lo dispuesto con carácter general por la Ley del Medicamento.
- Es el vehículo para la transposición de toda una serie de importantes Directivas Comunitarias, como la 81/851/CEE, la 81/852/CEE y la 91/412/CEE.

En conclusión, es importante centrarnos en este R.D. de 1995 que al desarrollar la Ley de 1990, forzosamente y por el principio de rango normativo no puede contradecirla.

Ante todo, debo decir que como fuere que la Ley del Medicamento no fue precisamente favorable para los intereses de los profesionales veterinarios, es evidente que este R.D. cinco años posterior, tampoco puede ofrecernos demasiadas alegrías en este sentido.

Pasemos pues a comentar esta disposición, publicada en el BOE de 3 de Marzo de 1995 que en su exposición de motivos, dice que su creación se debe básicamente a dos causas:

- La necesidad de actualizar la normativa aplicable a los medicamentos veterinarios.
- La voluntad de adecuar la legislación española de los medicamentos veterinarios a diversas directivas de la CEE.

Debemos recordar, que los medicamentos veterinarios se venían regulando por el R.D. 163/1981 de 23 de Enero sobre productos zoosanitarios y otras sustancias utilizadas en la producción animal, y era en consecuencia imprescindible una nueva regulación legal.

En la actualidad, la normativa que regula el medicamento veterinario es muy variada y está constituida principalmente por:

- La propia Ley del Medicamento de 1990 y El R.D. 109/1995 de 27 de Enero sobre medicamentos veterinarios.
- El R.D. 110/1995 de 27 de Enero sobre medicamentos homeopáticos veterinarios.
- La Orden de 13 de Noviembre de 1996. Medicamentos, que establece la lista de medicamentos veterinarios que podrán formar parte de los botiquines de urgencia.

- Resolución de 27 de Febrero de 1998 de la Dirección General de Sanidad de la Producción Agraria, por la que se hacen públicos los listados de la autorización de diversos medicamentos veterinarios.
- Próximamente por el Avant Projecte sobre autorització de centres de distribució i dispensació de medicaments d'ús veterinari.

Debo insistir, en que tanto por su diversidad como por su especial complejidad, es imposible comentar en poco tiempo todas estas disposiciones legales.

En todo caso, a modo de resumen detallo a continuación los principales conceptos que pueden resultar de mayor interés para los Veterinarios de équidos:

CONCEPTO Y CLASES DE MEDICAMENTOS VETERINARIOS

El art. 6 del RD 109/1995 define a los medicamentos veterinarios legalmente reconocidos mediante una lista cerrada que incluye 6 tipos diferentes: especialidades farmacéuticas, medicamentos prefabricados, premezclas medicamentosas, fórmulas magistrales, preparados, y autovacunas.

Por tanto, cualquier concepto que no entre dentro de estas seis definiciones, no puede ser considerado como medicamento veterinario desde un punto de vista legal.

Ahora bien, el apartado segundo de este mismo artículo dice que "tendrán -se entiende también- el tratamiento legal de medicamentos veterinarios las sustancias o combinaciones de sustancias especialmente calificadas como (productos en fase de investigación clínica) autorizadas para su empleo en ensayos o para investigación en animales".

El apartado 3 de este mismo artículo, reserva para la D.G. de Sanidad de la Producción Agraria del Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación de acuerdo con la D.G. de Farmacia y Productos Sanitarios del Ministerio de Sanidad y Consumo, resolver sobre las atribuciones de la condición del medicamento veterinario a determinadas sustancias o productos.

Existen en consecuencia, diversas resoluciones que hacen públicos los listados de autorización de medicamentos veterinarios, como las que se detallarán en la parte final de este escrito.

Es de destacar también el apartado cuarto del art. 6, que declara PROHIBIDOS LOS REMEDIOS SECRETOS en medicina veterinaria.

A este respecto, podemos señalar que en el mundo del caballo, son lamentablemente bastante aficionados los propietarios de caballos o de hípicas, a aplicar "remedios caseros" que a mi entender, entran perfectamente dentro del concepto de remedios secretos y por tanto prohibidos, desde el punto de vista de la medicina veterinaria.

ACTIVIDADES PROHIBIDAS

El art. 7.1 prohibe de forma expresa la elaboración, fabricación, importación, exportación, distribución, comercialización, prescripción, dispensación o transporte, entrega y utilización de productos o preparados que se presenten con características de medicamentos veterinarios y no estuvieren legalmente reconocidos, así como el mal uso o abuso de los reconocidos.

Para el incumplimiento establece responsabilidades y sanciones, con independencia de las medidas cautelares o provisionales que pudieran adoptarse.

El art. 7.2 a) prohibe el ofrecimiento directo o indirecto de incentivos, primas u obsequios a profesionales sanitarios implicados en la prescripción, dispensación y administración de medicamentos veterinarios, incluso a sus parientes y personas de su convivencia.

El apartado d) del mismo artículo prohibe la venta a domicilio y cualquier tipo de venta indirecta al público de medicamentos veterinarios, sin perjuicio del reparto, distribución o suministro a las entidades legalmente autorizadas para la dispensación al público.

DEFINICIONES

El art. 8 define a los efectos del propio R.D. diversos conceptos como:

- Medicamento
- Sustancia medicinal
- Excipiente
- Materia prima
- Forma galénica o forma farmacéutica
- Especialidad farmacéutica de curso veterinario
- Medicamento veterinario prefabricado
- Premezcla medicamentosa para piensos
- Pienso medicamentoso
- Fórmula magistral destinada a los animales
- Preparado o fórmula oficinal
- Autovacuna de uso veterinario
- Producto intermedio
- Producto en fase de investigación clínica
- Tiempo de espera
- Residuos de medicamentos veterinarios
- Normas de correcta fabricación
- Reacción adversa
- Reacción adversa grave
- Reacción adversa inesperada
- Reacción adversa grave e inesperada

BIBLIOTECA FACULTAT DE VETERINÀRIA

Por lo extenso de estas definiciones, me limitaré únicamente a citar la definición de MEDICAMENTO, ya de por sí es bastante compleja:

1.- *Medicamento es toda sustancia medicinal y sus asociaciones o combinaciones destinadas a su utilización en los animales que se presente dotada de propiedades para prevenir, diagnosticar, tratar, aliviar o curar enfermedades o dolencias o para modificar las funciones corporales. También se consideran medicamentos las sustancias medicinales o sus combinaciones que puedan ser administradas a los animales con cualquiera de estos fines, aunque se ofrezca sin explícita referencia a ellos.*

Se entienden también como medicamentos: *los preparados que contengan vitaminas, minerales, aminoácidos u otros micronutrientes, con excepción de los destinados a cubrir las necesidades nutritivas con la ración diaria.*

Entre los modificadores de las funciones corporales se incluyen los estimulantes de las producciones animales que no tengan la condición de aditivo para piensos.

Como medicamento inmunológico veterinario se considerará al que tiene como finalidad producir un estado de inmunidad activa o pasiva o al diagnóstico de dicho estado en los animales.

Los reactivos biológicos utilizados para el diagnóstico in vitro no se consideran como medicamentos, pero podrán estar sometidos a las normas generales de control de calidad del presente R.D., siempre que razones de orden zoosanitario así lo exija.

Comprobamos pues, que se hace primero una definición de medicamento muy amplia y posteriormente se concretan preparados

que se consideran también medicamentos, se habla de medicamentos inmunológicos, reactivos biológicos que no son medicamentos, etc. Todo lo cual, no permite de entrada determinar fácilmente mente un concepto claro del medicamento veterinario.

INFRACCIONES Y SANCIONES

Los arts. 106 y ss. tratan sobre las infracciones y sanciones distinguiendo entre infracciones leves, graves y muy graves y sanciones igualmente leves, graves y muy graves.

Las sanciones se aplican en cada clase de infracción en tres grados: mínimo, medio y máximo, oscilando según la gravedad en determinadas cantidades, y pudiendo llegar la más grave de todas hasta 100.000.000 Ptas. o más.

Sin perjuicio de la multa que se pueda imponer conforme a lo expuesto, las infracciones pueden ser sancionadas también con el comiso en favor del Tesoro Público del beneficio ilícito obtenido como consecuencia de la infracción, y cuya cuantía determinará en cada caso la Administración competente.

Contra las resoluciones de las autoridades estatales en supuestos de infracciones leves y graves cabe recurso ordinario ante el Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación, y en el caso de sanciones muy graves sólo cabe recurso contencioso-administrativo, puesto que son impuestas directamente por el Ministro.

Se prevén además otras medidas sancionadoras como el cierre temporal del establecimiento, instalación o servicio por un plazo máximo de cinco años.

Contra las resoluciones de los expedientes sancionadores con medidas coercitivas pueden interponerse los recursos previstos en la Ley 30/1992.

En cuanto a la prescripción y caducidad el art. 112 establece:

- Prescriben al año las infracciones leves
- A los dos años las graves
- Y a los cinco años las muy graves

El plazo de prescripción empieza desde el día en que se cometió la infracción y se interrumpe por la iniciación, con conocimiento del interesado, del procedimiento sancionador.

Se establece también un plazo de caducidad de la acción para perseguir las infracciones, para el caso de que conocida por la Administración la existencia de una infracción, y finalizadas las diligencias dirigidas al esclarecimiento de los hechos, hubiera transcurrido un año sin que la autoridad competente hubiera ordenado incoar el oportuno procedimiento

En definitiva, se trata de un RD muy extenso que a mi entender puede dar lugar a no pocos problemas respecto de su interpretación y aplicación efectivas.

II.- DISPONIBILIDAD DE MEDICAMENTOS VETERINARIOS

COMERCIALIZACIÓN, PRESCRIPCIÓN Y UTILIZACIÓN

El Título VI se refiere a estos conceptos, siendo de especial interés para los Veterinarios el Capítulo III relativo a la prescripción. Art. 80 y ss.

Art. 80 Para proteger la salud humana y la sanidad animal será obligado la prescripción en receta extendida por Veterinario legalmente capacitado, y por consiguiente, exigible su presentación para la dispensación de:

a) Los medicamentos veterinarios que estén sometidos a tal exigencia.
b) Los medicamentos a que se hace referencia en el art. siguiente.

El art. 81 trata sobre las "prescripciones excepcionales" y establece que a modo de excepción cuando no existan medicamentos veterinarios autorizados para una dolencia, especialmente para evitar un sufrimiento inaceptable a los animales de que se trate se permitirá administrar a un animal o a un pequeño número de animales -previa prescripción veterinaria y aplicación por el Veterinario mismo o bajo su directa vigilancia y responsabilidad:

a) Un medicamento veterinario autorizado para ser usado en una especie animal distinta o para animales de la misma especie, pero para una enfermedad distinta.
b) Si el medicamento contemplado en el párrafo a) no existe, un medicamento autorizado para uso humano, o
c) Si el medicamento contemplado en el párrafo b) no existiese y dentro de los límites del presente R.D., una fórmula magistral veterinaria o un preparado o fórmula oficinal de uso veterinario, o una autovacuna veterinaria, según proceda.

Establece también este mismo artículo que esto se hará siempre que el medicamento se administre a animales cuya carne o productos estén destinados al consumo humano, e incluya exclusivamente sustancias contenidas en un medicamento veterinario autorizado para animales destinados a la alimentación humana en España, y que el Veterinario responsable fije un tiempo de espera adecuado para los animales de producción, con objeto de garantizar que los alimentos procedentes de los animales tratados no contengan residuos peligrosos para los consumidores.

Este período de espera se fija en este mismo precepto a un plazo "no inferior a siete días para determinados productos (leche y huevos) y 28 días para carnes de aves de corral y mamíferos. Por tanto, en relación con la carne de caballo el período de espera no será inferior a 28 días, a no ser que el producto utilizado indique un período de espera concreto que sea superior.

Por último, el apartado segundo del art. 81 exige que el Veterinario lleve UN REGISTRO de todas las informaciones pertinentes, mencionando la fecha de examen de los animales, identificación del propietario, número de animales tratados, diagnóstico, medicamentos prescritos, dosis administradas, duración del tratamiento, y tiempos de espera recomendado.

Este registro deberá estar a disposición de las autoridades competentes con fines de inspección, por un período, al menos, TRES AÑOS.

El art. 82 trata de la receta veterinaria, que comentaré posteriormente.

El Capítulo IV se refiere a la dispensación de medicamentos veterinarios y en concreto el art. 83 manifiesta que los medicamentos veterinarios únicamente podrán ser dispensados por:

- Las oficinas de Farmacia legalmente autorizadas.
- Las entidades o agrupaciones ganaderas.

- Y por los establecimientos comerciales detallistas legalmente autorizados, siempre bajo el control de sus respectivos servicios farmacéuticos.

Asimismo se establecen diversas normas respecto de los envases de los medicamentos, de su identificación en la receta y las respectivas obligaciones de cada uno de estos centros dispensadores (arts. 84 y ss.)

Singular importancia revisten a mi entender los arts. 92 y 93 que paso a resumir:

Art. 92 Botiquines de urgencia.

El apartado 1 permite el establecimiento por el Veterinario de un BOTIQUÍN DE URGENCIA, "por razones de lejanía y urgencia, cuando no exista en un Municipio oficina de Farmacia ni otro centro de suministro de medicamentos veterinarios autorizado".

Asimismo se dice que: *tales botiquines sólo podrán disponer de aquellos medicamentos que figuren en la lista que fijen el Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación de acuerdo con el de Sanidad y Consumo, en la que no podrán incluirse estupefacientes ni psicótropos.*

2. La autorización del botiquín será concedida por los órganos competentes de las Comunidades Autónomas a solicitud de la autoridad municipal correspondiente, debiendo cumplir las exigencias de almacenamiento, dispensación y control documental previstas en el art. 89.

Art. 93. Botiquín veterinario.

1. El Veterinario en ejercicio clínico está autorizado para la adquisición Y CESIÓN de medicamentos, siempre que tales actividades no impliquen actividad comercial, con destino a los animales bajo su cuidado directo, en casos de:

- Urgencia.
- Lejanía de los centros de suministro en la Clínica rural o
- Cuando por imposición legal, la aplicación tenga que ser efectuada personalmente por el facultativo o por su directa dirección o control.

La adquisición por el Veterinario de tales medicamentos requerirá la entrega en el centro de dispensación de un justificante de aquélla en el que figure la identificación personal y de colegiación del profesional, los datos referidos a la denominación y cantidad de medicamentos adquiridos, con fecha y firma.

El apartado segundo de este artículo permite a los Veterinarios de otros Estados miembros llevar consigo y prescribir para administrar a los animales, pequeñas cantidades de medicamentos veterinarios no inmunológicos, cuando éstos no están autorizados en España, que no superen las necesidades diarias y siempre que reúnan determinadas condiciones: que los medicamentos estén autorizados en el mercado por las autoridades competentes del Estado donde está establecido el Veterinario; que se transporten en su envase original del fabricante; etc.

En el apartado tercero se establece que en cualquiera de los anteriores casos, cuando el Veterinario utilice su botiquín, queda obligado a:

- No suministrar ningún medicamento veterinario a los propietarios de los animales tratados, salvo las CANTIDADES MÍNIMAS NECESARIAS PARA CONCLUIR EL TRATAMIENTO DE URGENCIA.
- Extender la receta con destino al propietario o encargado de los animales, conforme al art. 82.

De lo expuesto podemos concluir que el botiquín veterinario constituye realmente una excepción a la regla general o prohibición de la expedición de medicamentos veterinarios, puesto que a nuestro entender el Veterinario –en las condiciones del art. 93– podrá efectivamente ceder los medicamentos en determinados casos, e incluso suministrarlos a los propietarios de los animales "para concluir tratamientos de urgencia".

Ahora bien, esta excepción no puede convertirse en norma generalizada y debe ser utilizado el botiquín veterinario en las condiciones concretas autorizadas por el R.D. que comentamos.

El art. 94 dice de forma expresa que el Clínico veterinario asume la RESPONSABILIDAD PLENA tanto sobre posibles reacciones adversas como sobre los efectos residuales no previstos si se trata de animales productores de alimento de consumo humano. Todo lo cual nos reafirma en lo expuesto y en la necesidad de prestar la mayor atención en el suministro y cesión de medicamentos veterinarios.

El art. 95 se refiere a la observancia del tiempo de espera que el propietario o responsable de los animales está obligado a respetar, cuando se destinan a consumo humano.

El art. 96 vuelve a referirse al propietario "o al responsable de los animales productores de alimentos con destino al consumo humano" que deberán justificar la adquisición, posesión y administración de medicamentos veterinarios que contengan las sustancias enumeradas en el art. 4.1 del R.D., mediante la copia de la correspondiente receta.

Asimismo se establece en este precepto que cada Comunidad Autónoma podrá exigir que en determinadas explotaciones de animales se lleve un fichero de medicamentos veterinarios, con obligación de mantenerlo a disposición de los órganos competentes en materia de inspecciones oficiales, al menos por tres años.

Con referencia al art. 99 del RD 109/1995 podemos decir:

- El botiquín veterinario puede considerarse como parte de un establecimiento donde se almacenan medicamentos veterinarios que, por consiguiente, está sometido a lo dispuesto en el art. 97 y siguientes en materia de inspección.
- El art. 105 de la Ley 25/1990, del Medicamento, es la norma con rango de Ley que permite las inspecciones sin previo aviso, lo cual viene desarrollado por el art. 99 del RD 109/1995.

La misma Ley 25/1990 califica como infracción grave impedir la actuación de los Inspectores debidamente acreditados (art. 108.2 b) 6ª) y el art. 100 obligaría a los Veterinarios en ejercicio a consentir la visita de inspección.

Ahora bien, sí podrá exigir al Veterinario que la inspección se limite a la actividad de almacenaje de medicamentos veterinarios en el botiquín.

- La inspección puede realizarla la Administración del Estado sólo cuando tenga por objeto cuestiones relacionadas con el registro de medicamentos veterinarios (v.g. averiguar si un botiquín veterinario contiene medicamentos no registrados); o con el comercio exterior de medicamentos o cuando exista una cuestión de seguridad pública.

En el resto de casos y como norma general la función inspectora corresponde a las autoridades de la Comunidad Autónoma.

El Código Penal y los delitos contra la salud pública. Alguna Jurisprudencia.

En relación con el tema que estamos debatiendo, debemos remitirnos al nuevo Código Penal y en concreto a los art. 359 y ss., que tratan sobre los "delitos contra la salud pública".

El citado art. 359 dice: *el que sin hallarse debidamente autorizado, elabore sustancias nocivas para la salud o productos químicos que puedan causar estragos, o los despache o suministre, o comercie con ellos, será castigado con la pena de prisión de seis meses a tres años y multa de seis a doce meses, e inhabilitación especial para profesión e industria por tiempo de seis meses a dos años.*

¿Puede afectar este artículo a un Veterinario de équidos? Sinceramente no conozco ningún caso, pero la posibilidad evidentemente existe.

El art. 361 del C.P. tipifica el delito relativo a la expedición o despacho de medicamentos deteriorados o caducados.

Ciertamente el bien jurídico protegido en todos estos casos es la vida o la salud de las personas, que pudieran verse afectadas por el consumo de alimentos o carnes de équidos en mal estado.

Como no puedo extenderme en este aspecto penal de la aplicación de medicamentos veterinarios para carnes destinadas a consumo humano, me limitaré a citar simplemente tres Sentencias del Tribunal Supremo Sala 2ª de lo Penal:

- TS 2ª, S 14-2-1983. El Derecho 83/994.

El TS desestima el recurso de casación de la Acusación Particular contra la Sentencia que absolvió a los procesados del delito de usurpación de funciones al considerar que los mismos tenían todas las autorizaciones administrativas para la venta de productos farmacéuticos de uso veterinario.

- TS 2ª, S 30-9-1988. El Derecho 88/7524.

Desestimando el recurso de casación del procesado por delito de usurpación de funciones, la Sala manifiesta que la venta al público de productos zoosanitarios se ha de hacer a través de los almacenes de distribución farmacéutica legalmente autorizados, de las oficinas de farmacia y de las entidades ganaderas autorizadas, y para uso de sus miembros, almacenes farmacéuticos a los que se exige la existencia de un Técnico Farmacéutico colegiado, cuya reglamentación está indicando no sólo la exclusiva en la mediación o venta de los productos, otorgada a las mentadas oficinas o almacenes, sino, además, la garantía técnica y sanitaria de quienes son los responsables de la expendición.

- TS 2ª, S 21-5-1990. El Derecho 90/5309.

Interpuesto recurso de casación por el Ministerio Fiscal y la acusación particular contra la Sentencia que condenó a la procesada como autora de un delito contra la salud pública por expendición ilegal de medicamentos, el TS lo estima y dicta segunda Sentencia en la que le condena como autora de un delito de usurpación de funciones por haber ejercido actos propios de la profesión de Farmacéutico sin título oficial, manteniendo los restantes pronunciamientos de la Sentencia recurrida.

Obsérvese que todas estas Sentencias son anteriores al R.D. de 1995 que estamos comentando y que será origen de numerosa Jurisprudencia en el futuro.

III.- CENTROS DE EXPEDICIÓN

La dispensación de medicamentos veterinarios no puede llevarse a cabo en cualquier establecimiento, sino únicamente en aquellos previstos por la normativa aplicable (art. 50 de la Ley 25/1990 y art. 83 y ss. del RD 109/1995).

Hemos visto antes que el Veterinario de équidos, como en general el de pequeños animales o cualquier otro, no puede tener interés económico alguno derivado de la comercialización de medicamentos, no debiendo distinguirse en relación a esta cuestión entre medicamentos sometidos a receta y medicamentos no sometidos a receta.

En la práctica el modo habitual de que el Veterinario adquiera los medicamentos veterinarios es mediante la compra directa a un Distribuidor de medicamentos, el cual le trae la lista de los mismos y sobre la que el Veterinario le efectúa su oportuno pedido.

IV.- RECETA VETERINARIA

La prescripción y dispensación de medicamentos veterinarios viene regulada por los art. 80 y ss. del R.D. 109/1995 así como por los art. 49 y 85 de la Ley 25/1990, del Medicamento.

El principio básico sancionado por dicha normativa es que la receta es un documento cuya finalidad es avalar la dispensación de un medicamento bajo prescripción facultativa.

Dicha normativa, partiendo de este principio, regula, entre otros aspectos, el contenido mínimo obligatorio de la receta y el destino que debe darse a sus copias.

En base a esta normativa se puede decir que:

1.- La receta no es un documento rígido, sino abierto.

El art. 82.5 del R.D. 109/1995 establece que el facultativo que la extienda consignará obligatoriamente, entre otros datos, el tiempo de espera fijado (aún cuando fuese nulo) en el caso de animales productores de alimento con destino al consumo humano.

Por consiguiente, si se llegase a aprobar un modelo normalizado de receta destinada a la prescripción de medicamentos para caballos, dicho modelo normalizado no debería incluir apartado alguno relativo a los tiempos de espera, salvo que éstos fueran destinados al consumo humano.

Ello nos lleva a concluir que la receta utilizada para équidos que no sean para consumo humano, no debe ser necesariamente idéntica a la utilizada en el caso de animales que no tengan el mismo destino.

2.- La receta debe contener los datos básicos de identificación del prescriptor, del medicamento y del animal (art. 85.2 de la Ley 25/1990) y, en concreto, deberá contener las menciones siguientes:

a) Nombre y dos apellidos del prescriptor.

b) Dirección completa del prescriptor.

c) Provincia del Colegio a que pertenece el prescriptor y número de colegiado.

d) Las frases "Válido solo para un medicamento" y "Caduca a los diez días", que pueden estar impresas en el reverso.
e) Nombre y dirección del propietario o responsable del animal.
f) Denominación del medicamento, su forma farmacéutica y presentación si hay varias.
g) En el caso de animales de renta (équidos para consumo humano) el tiempo de espera fijado, aún cuando sea nulo.
h) Firma y rúbrica del prescriptor.
i) Fecha de la prescripción.

Salvo lo indicado respecto de los tiempos de espera, el resto de menciones deben figurar obligatoriamente tanto en las recetas correspondientes a medicamentos destinados a animales de renta como en las correspondientes a prescripciones para caballos cuyo destino no sea el consumo humano, o por ejemplo los animales de compañía.

3.- Según el art. 82.2 del R.D. 109/1995 la receta debe extenderse siempre en tres copias:
a) Una original para el dispensador.
b) Una copia para el propietario del animal.
c) Una copia que retendrá el prescriptor.

Si el Veterinario prescribe un medicamento que no está sometido a la obligatoriedad de receta, el documento en el que hace constar su prescripción no queda sometido a las condiciones que impone el art. 82 del RD 109/1995.

En estos supuestos, lo que se aconseja es solo anotar el nombre del medicamento a efectos de que el propietario del animal lo recuerde.

Por otro lado, no es correcto utilizar una misma receta para varios medicamentos que formen parte de un solo tratamiento. El RD 109/1995 no admite discrecionalidad alguna al respecto. Cada receta es válida únicamente para un medicamento.

El Veterinario de équidos -como cualquier otro- queda obligado a guardar durante 3 años, una copia de todas las recetas que emita.

En relación con este aspecto, el art. 82.12 no distingue entre Veterinario de pequeños animales y otros Veterinarios.

Por lo que respecta, a los tratamientos de urgencia es competencia del Veterinario decidir en que consiste. No puede asimilarse este concepto al de un control de número de unidades por fármaco, pero en cada caso concreto, el Veterinario solo puede ceder aquellas unidades de medicamentos que sean precisas para solventar la situación de urgencia correspondiente.

Por último, recordamos que el Colegio Oficial de Veterinarios de Barcelona tiene a disposición de todos sus Colegiados talonarios de RECETAS VETERINARIAS, para ser rellenadas para cada medicamento y por triplicado ejemplar (para el dispensador, para el propietario y para el Veterinario).

Sin embargo, por no existir un modelo único oficial y exigible, cada Veterinario podrá redactar su propio impreso, siempre que se ajuste a las condiciones y requisitos previstos por el R.D. de Medicamentos veterinarios.

V.- LEGISLACIÓN Y JURISPRUDENCIA CONSULTADAS

1.- Ley 25/1990 de 20 de Diciembre, del Medicamento.
2.- R.D. 109/1995 de 27 de Enero, sobre Medicamentos Veterinarios.
3.- R.D. 110/1995 de 27 de Enero, sobre Medicamentos Homeopáticos Veterinarios.
4.- Orden 13 de Noviembre de 1996 Medicamentos. Lista de Medicamentos Veterinarios de Botiquines de Urgencia.
5.- Resolución de 27 de Febrero de 1998 de la D.G. de Sanidad de la Producción Agraria, listados de Medicamentos Veterinarios.
6.- Anteproyecto sobre Centros de Distribución y Dispensación de Medicamentos de uso Veterinario en Cataluña.
7.- Diversas Sentencias del TS Sala 2ª

Juan Beltrán Rahola - Abogado

CONSULTES AL DEPARTAMENT JURÍDIC DEL COVB

Darrerament s'ha comprovat que el nombre de consultes dels col·legiats al departament jurídic del COVB han augmentat de forma molt significativa.

Per tal d'establir un servei més eficaç i atendre de la millor forma als nostres col·legiats es comunica:

1- CONSULTES RELATIVES A INSTAL·LACIONS DE CONSULTES, CLÍNIQUES I HOSPITALS VETERINARIS.
S'ha preparat i està a disposició de tots els col·legiats un resum sobre les principals disposicions de caràcter fiscal i laboral que afecten als veterinaris i nous col·legiats que desitgen obrir una consulta, clínica o hospital veterinari.
Els interessats poden adreçar-se a la secretaria del Col·legi per sol·licitar aquesta informació.

2- CONSULTES DE CARÀCTER JURÍDIC.
Les consultes de caràcter jurídic en general i que afectin a la professió veterinària poden efectuar-se tots els dimecres de 17 a 20 hores a la pròpia seu del Col·legi on els col·legiats seran atesos personalment per l'advocat del Col·legi senyor Joan Beltran.
Es recomana sol·licitar prèviament hora mitjançant la secretaria del Col·legi.

3- CONSULTES DE CARÀCTER FISCAL DE PERSONES FÍSIQUES.
Aquestes consultes poden efectuar-se tots els dimecres de 17 a 20 hores, també de forma personal amb l'advocat i assessor fiscal del Col·legi senyor Luis Izquierdo.
Es prega també sol·licitar prèviament hora a la secretaria del Col·legi.

4- CONSULTES DE CARÀCTER FISCAL DE PERSONES JURÍDIQUES-SOCIETATS.
Aquestes consultes poden efectuar-se també els dimecres al mateix horari de 17 a 20 hores, en consulta personal.
Es prega també sol·licitar prèviament hora a la secretaria del Col·legi.

5- CONSULTES DE CARÀCTER LABORAL DE VETERINARIS I SOCIETATS.
Finalment aquestes consultes també es poden efectuar dins del mateix horari i dia, sol·licitant prèviament hora a la secretaria del Col·legi.

LA FISCALIDAD DE LOS VETERINARIOS

Hemos observado que las consultas sobre determinadas obligaciones fiscales de quienes ejercen la profesión veterinaria se reiteran, por lo que a continuación detallamos las obligaciones fiscales que gravan su actividad:

1.- IMPUESTO SOBRE ACTIVIDADES ECONÓMICAS:

Este Impuesto grava el mero ejercicio de la actividad con indiferencia del ánimo de lucro y de la habitualidad con la que se ejerza.

El alta por la prestación de servicios veterinarios en el referido Impuesto puede darse por dos epígrafes:

1- En primer lugar el epígrafe 945 de la Sección Primera, regula las actividades empresariales. Consultas y clínicas veterinarias, se entiende que el servicio veterinario tiene carácter empresarial cuando:
   - Se desarrolla la actividad mediante una persona jurídica (S.A., S.L.) y cualquier entidad sin personalidad jurídica como comunidad de bienes, Sociedad Civil Privada.
   - Cuando la actividad se desarrolle por una persona física siempre que se ejerza la actividad en el seno de una organización y no se ejerza como una manifestación de la capacidad personal.

2- En segundo lugar el epígrafe 013 de la Sección Segunda del Impuesto regula las actividades profesionales. Se entiende que un veterinario ejerce su actividad como profesional, cuando es una persona física la que desarrolla la actividad de forma directa y personal y cuando el servicio de veterinario se ejerce como una manifestación de la capacidad personal del sujeto.

2.- IMPUESTO SOBRE LA RENTA DE LAS PERSONAS FÍSICAS:

La determinación del rendimiento a los efectos del Impuesto sobre la Renta (IRPF) puede realizarse por dos métodos:

1- **Estimación directa simplificada:** se aplicará a todos aquellos sujetos pasivos cuyo volumen de operaciones, del año inmediatamente anterior, sea inferior a 100 millones de pesetas anuales. Siempre que no se renuncie a la misma con lo cual pasaría a determinar su rendimiento neto por el método de estimación directa normal.

2- **Estimación directa normal:** se aplicará a todos aquellos sujetos pasivos cuyo volumen de operaciones, del año inmediatamente anterior, sea superior a 100 millones de pesetas anuales. O se renuncie al régimen de estimación directa simplificada con lo cual pasaría a determinar su rendimiento neto por este método.
   La diferencia más destacable entre estos dos regímenes de determinación del rendimiento neto de la actividad del sujeto pasivo, es que en la estimación directa simplificada se prevé un porcentaje deducible que asciende al **5% sobre el rendimiento neto** de la actividad en concepto de provisiones y gastos de difícil justificación.

3.- IMPUESTO SOBRE EL VALOR AÑADIDO (IVA).

La actividad de servicios veterinarios está sujeta al Impuesto sobre el Valor Añadido.

El tipo impositivo del IVA que grava los servicios de veterinarios está regulado en el artículo 91 de la Ley del IVA, en el cual se determina que los servicios efectuados por veterinarios que tengan por objeto la **prevención, diagnóstico y tratamiento de las enfermedades de los animales** estarán gravadas al tipo reducido del 7 por cien. Todo lo que no esté comprendido en el objeto indicado, como el servicio de peluquería, venta de objetos como correas, etc. estará gravado al tipo general del **16 por cien.**

Los servicios veterinarios prestados a favor de titulares de explotaciones agrícolas, forestales o ganaderas estarán gravados, así mismo, al tipo reducido del 7 por cien.

OBLIGACIONES FORMALES de los veterinarios dados de alta en el IAE por el epígrafe de profesionales(013).

Los Libros que deben llevar son los siguientes:

Respecto al IRPF:

1.- Libro de ingresos y ventas
2.- Libro de compras y gastos
3.- Libro de bienes de inversión (son aquellos cuyo importe supere las 500.000.- ptas.)

Respecto al IVA:

1.- Libro registro de facturas emitidas
2.- Libro registro de facturas recibidas
3.- Libro registro de bienes de inversión

OBLIGACIONES FORMALES de los veterinarios dados de alta por el epígrafe del IAE de actividades empresariales (945).

Deberán llevar contabilidad conforme al artículo 25 del Código de Comercio y los Libros que deberán llevar son los siguientes:

1.- Libro de inventarios y cuentas anuales
2.- Libro diario.

Luis Izquierdo Rivas,
Abogado- Asesor Fiscal

DECLARACIÓN DEL IMPUESTO SOBRE LA RENTA DE LAS PERSONAS FÍSICAS Y DEL IMPUESTO SOBRE EL PATRIMONIO, EJERCICIO 1998

Próximo a iniciarse el plazo para presentar la declaración del Impuesto sobre la Renta de las Personas Físicas y del Impuesto sobre el Patrimonio, correspondientes al ejercicio de 1998, el Colegio ofrece los servicios de asesoramiento fiscal necesarios a los colegiados para confeccionar las mismas, a través de sus asesores externos.

Los interesados podéis llamar a la Secretaría del Colegio para concertar visita.

Seccions col·legials

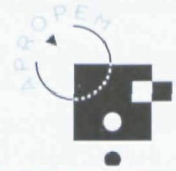

APROPEM

OFERTA

	FEBRER
PETITS ANIMALS	**15**
CONSULTA	8
URGÈNCIES	5
SUBSTITUCIONS	2
GRANS ANIMALS	**0**
EMPRESA	**1**
TÈCNIC COMERCIAL	1
QUADRES INTERM. I ASSES. TÈC.	0
ALTRES DEPARTAMENTS	0
DIVERSOS	0
TRAMITADES	**16**
NO TRAMITADES	1
TOTAL	**17**

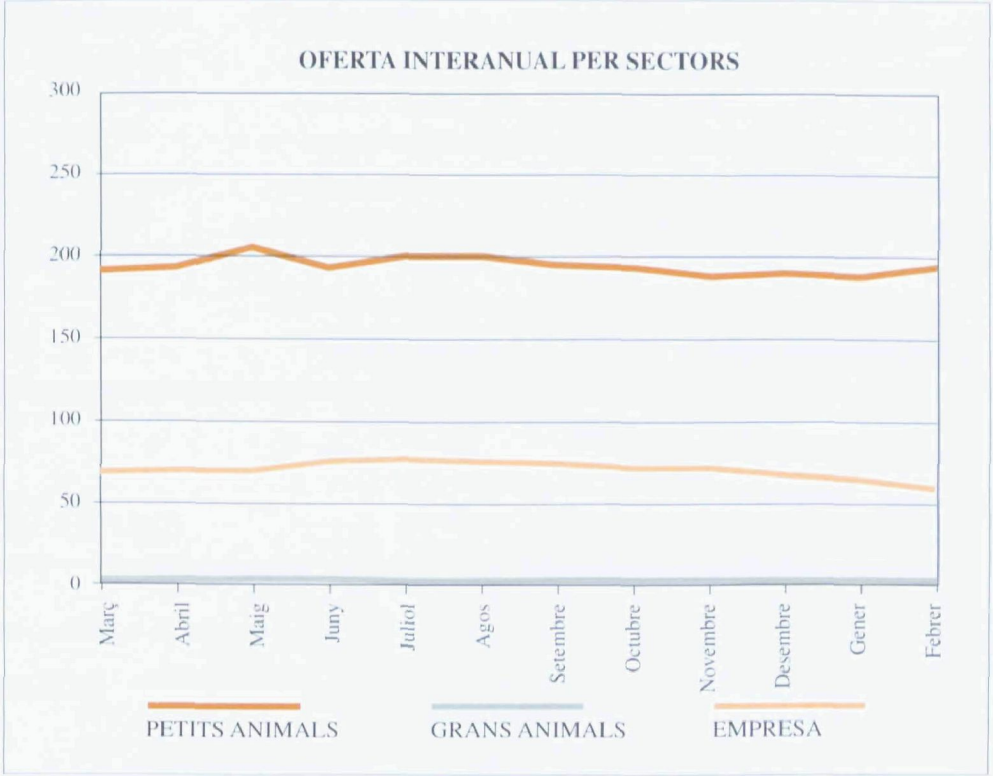

La inscripció

En principi poden inscriure's a APROPEM tots aquells membres del Col·legi Oficial de Veterinaris de Barcelona al corrent del pagament de les quotes.

En el moment de la inscripció s'han de presentar els documents següents:

- Quatre fotografies recents, tipus DNI.
- Fotocòpia del DNI.
- Fotocòpia del títol o resguard.
- Fotocòpia del carnet de col·legiat (o qualsevol altre document que acrediti estar col·legiat a la província de Barcelona).
- Fotocòpia de la tarja de l'OTG o de l'INEM (si s'està inscrit).
- Dos Currículum Vitae, en format DIN A4:
  - Estàndard: Amb l'extensió que es realitzi habitualment.
  - Resumit a una sola plana en cas que l'estàndard ocupi més d'una plana.

S'han d'adjuntar les fotocòpies acreditatives dels cursets, treballs, etc. que es citen al currículum.

Es recomana que els Curriculum Vitae es facin en català i en castellà, ja que només s'enviaran en castellà , en les ofertes de treball de fora de Catalunya.

Per ampliar la informació podeu contactar amb: Albert Broto Pachiardi, Responsable d'APROPEM

Horari: Matí: Dilluns a divendres de 9.30 a 13 h.

Tardes: Dilluns a dimecres de 16 a 18 h., divendres de 16 a 20 hores.

APROPEM, Borsa de Treball
Col·legi Oficial de Veterinaris de Barcelona
Av. República Argentina 21-25
08023 BARCELONA
Tel. 93 211 24 12 - 93 211 24 66. Fax. 93 212 12 08
Correu electrònic: apropem@covb.es

UAB Universitat Autònoma de Barcelona

BIBLIOTECA

NOVETATS LEGISLATIVES

- Real Decreto 285/1999, de 22 de febrero, por el que se modifica el real Decreto 1137/1984, de 28 de marzo, por el que se aprueba la reglamentación técnico-sanitaria para la fabricación, circulación y comercio del pan y panes especiales. *BOE núm. 046, 23/02/99.*

- Reglamento (CE) nº 250/1999 de la Comisión, de 2 de febero de 1999, que modifica el Reglamento (CE) nº 2473/98 por el que se suspende la introducción en la Comunidad de especímenes de determinadas especies de fauna y flora silvestre. *DOCE núm. L-29, 03/02/99.*

- Decisión de la Comisión, de 28 de enero de 1999, por la que se deroga la Decisión 98/339/CE relativa a determinadas medidas de protección contra la peste porcina clásica en España. *DOCE núm. L-41, 16/02/99.*

- Decisión de la Comisión, de 29 de enero de 1999, por la que se modifica por segunda vez la Decisión 94/381/CE sobre medidas de protección contra la encefalopatía espongiforme bovina y la utilización como alimento de proteínas derivadas de mamiferos. *DOCE núm. L-41, 16/02/99.*

- Decret 6/1999 de 26 de gener pel qual s'estableixen les condicions de manteniment dels animals de companyia. *DOGC núm. 2817, 01/02/99.*

- Ordre de 21 de gener de 1999, per la qual s'aprova la reglamentació de la carn de xai que pot gaudir de la Marca Q. *DOGC núm. 2821, 05/02/99.*

- Decret 27/1999, de 9 de febrer, de la gestió de residus sanitaris. *DOGC núm. 2828, 16/02/99.*

AJUTS RAMADERS

- Ganado bovino. Real Decreto 145/1999, de 29 de enero, de fomento de las razas autóctonas españolas en régimen de producción extensiva. *BOE núm. 41, 17/02/99.*

- Reglamento (CE) nº 257/1999 de la Comisión, de 3 de febrero de 1999, que deroga el Regalmento (CE) 913/97 por el que se adoptan medidas excepcionales de apoyo al mercado de la carne de porcino en España. *DOCE núm. L-30, 04/02/99.*

- Reglamento (CE) nº 351/1999 de la Comisión, de 17 de febrero de 1999, que modifica el Reglamento (CEE) nº 1348/93 por el que se establecen disposiciones de aplicación del Reglamento (CEE) nº 2067/92 del Consejo, relativo a acciones de promoción y de comercialización a favor de la carne de vacuno de calidad. *DOCE núm. L-044, 18/02/99.*

COMITÈ DE CLÍNIQUES

CENTRES AUTORITZATS DURANT EL MES DE FEBRER DE 1999

VET CLINIC
Paseo de las Torres, edificio Esmeralda local 8
08191-Rubí

CENTRE VETERINARI LA GRIPIA
Solsona,152
08227-Terrassa

SANT POL VETERINARI
Sta. Victòria, 11
08995-Sant Pol de Mar

MANESCAL CENTRE VETERINARI
Rbla. Mestre Torrents, 74
08430-La Roca del Vallès

CLINICA VETERINARIA ARTES
Cisterna, 44
08221-Terrassa

FELCAN
Rosselló, 10
08207- Sabadell

Canvien de local:
CENTRE VETERINARI Mª EUGENIA MATEU
Ctra. de Montcada, 95
08221-Terrassa

HOSPITAL VETERINARI ST. MORI
Av. Alfons XIII, 571-581
08918-Badalona

CENTRO VETERINARIO EL BARRIO LATINO
Beethoven, 17
08921-Sta. Coloma de Gramenet

Passa a clínica:
CENTRE VETERINARI TAQUARI
Rossend Nobas, 23
08026- Barcelona

COMITÈ DE DEONTOLOGIA

LES NORMES DEONTOLÒGIQUES

Les Normes Deontològiques vigents en l'actualitat van ser dictades pel Consell de Col·legis Veterinaris de Catalunya, atenent a l'article16 apartat b) de la Llei 13/1982 de Col·legis Professionals, i estan limitades exclusivament al territori de Catalunya.

Com a part dels Reglaments interns del Col·legis, són d'obligat compliment per a tots els col·legials, tal com diu l'article 50 apartat a dels Estatuts.

Actualment s'està portant a terme la redacció d'una **proposta per a la modificació de les Normes Deontològiques**. Els principals canvis proposats pretenen la modernització i adequació de punts tant importants com la regulació de la publicitat dels serveis Veterinaris, amb la **presentació d'un Reglament de Publicitat que actualment esta en fase d'aprovació**.

EL COMITÈ DE DEONTOLOGIA

L'article 55 dels Estatuts del Col·legi Oficial de Veterinaris de Barcelona, a l'apartat 2, especifica que és la Junta de Govern l'encarregada d'elegir les persones que formaran part del Comitè de Deontologia. Aquesta elecció s'ha de sotmetre a l'aprovació, mitjançant votació, de l'Assemblea General Extraordinària.

El Comitè esta constituït per deu membres col·legials i dos suplents. Els membres del Comitè són proposats per les Associacions més representatives de cada sector (Clínica de petits animals, indústria farmacèutica, indústria alimentaria, funcionariat, Universitat Autònoma, grans animals, sindicat de Veterinaris, borsa de treball del Col·legi,...). El nombre de membres de cada sector és proporcional a la incidència de casos, així per exemple la clínica de petits animals és la que té més nombre de membres experts en el Comitè.

La durada del càrrec de tots els membres del Comitè és de quatre anys i poden ser elegits per a dos mandats com a màxim.

El president és elegit per la Junta de Govern d'entre els membres que formen part del Comitè.

FUNCIONS DEL COMITÈ DE DEONTOLOGIA

Les principals missions del Comitè son:

Analitzar les dificultats i conflictes que es presenten en la pràctica professional en els diversos àmbits d'actuació del Veterinari, donant a conèixer aquestes problemàtiques.

Atendre les consultes del col·legials sobre determinades actuacions professionals.

Vetllar pel compliment de les Normes Deontològiques.

Tramitar i estudiar a fons les denúncies rebudes d'usuaris o d'altres Veterinaris contra col·legiats, quan es consideri que la seva conducta professional atempta contra les Normes Deontològiques.

El Comitè de Deontologia és l'encarregat de tramitar els expedients disciplinaris, proposant a la Junta de Govern les sancions que

CONSELL DE CATALUNYA

AIAC

A.I.A.C.

Codis d'identificació dels animals perduts el darrer mes de gener, per províncies:

Barcelona:	400D58543D	ROTTWEILER
	205034411B	SCHNAUZER
	2039383738	CANITX
	112727686A	CREUAT PASTOR ALEMANY
	20011B7B49	SAMOIEDE
	202F01357B	HUSKY SIBERIAN
	20175D6507	HUSKY SIBERIAN
	400D6B0C74	GOS D'ATURA
	400928055F	GOS D'ATURA
	220E2A5E59	HUSKY SIBERIAN
	117516660A	PASTOR ALEMANY
	226C3D2655	BRETÓ

El nostre telèfon és 93 418 92 94. E-mail: consell@covb.es.

Nota: Es recorda que qualsevol Associació interessada en donar a conèixer tant la seva existència com les seves activitats, pot posar-se en contacte amb la redacció del Butlletí. Tel.: 93/211-24-66. Així mateix, els articles de les diferents Associacions són responsabilitat, únicament i exclusiva, d'ells, per la qual cosa, el Col·legi no es fa responsable de les opinions en ells expressades.

AJV

Associació de Joves Veterinaris

AQUEST MES US PRESENTEM UN DELS TESTIMONIS QUE VAM TENIR L'OPORTUNITAT DE SENTIR EN LA DARRERA REUNIÓ DE "VETERINARIS EXPLOTADORS ANÒNIMS", ORGANITZADA PER L'AJV. AGRAÏM A EN FAUSTÍ FITERES VILARIU LA VALENTIA DE PERMETRE'NS PUBLICAR-LO.

"Em dic Faustí Fiteres Vilariu i sóc... un veterinari explotador. Tinc quaranta-tres anys i em dedico a la clínica des de fa a la vora vint. Vaig començar amb un consultori que va anar creixent fins a arribar a ser el petit hospital que és ara.

M'he passat els últims quinze anys de la meva vida explotant tothom que he pogut. Agafava recent llicenciats com a residents, i amb l'excusa que havien de fer pràctiques els manava fer tota la feina bruta del centre. Els tenia tot el sant dia portant gossos amunt i avall, netejant la brutícia de les gàbies, carregant sacs de pinsos i tot allò que fos una tasca desagradable. Pobres nois, com si haguessin estudiat tota una carrera per fer de camàlic o dones de la neteja.

També m'aprofitava dels veterinaris que treballaven per a mi. Llogava els menys possibles per estalviar-me els sous, i entre només dues persones s'havien de fer els torns per cobrir tota la setmana. Els obligava fer jornades de fins a dotze i catorze hores diàries, incloent-hi nits i caps de setmana. Estic tan avergonyit... l'Hospital no compta amb cap de les condicions mínimes per fer urgències, però jo m'encaparrava amb donar servei de vint-i-quatre hores. Havien de dormir en un llit plegable posat en la consulta, on amb prou feines s'hi cabia. No hi havia tele, ni nevera, ni cuina... Quan estaven de guàrdia els caps de setmana havien de sobreviure a base de menjars preparats i sandvitxos. Imagineu quan algú enganxava un pont de tres o més dies...

I tot, tot això per una porqueria de sou que tot just passava de les 80.000 pessetes, la major part en negre. Oh, Déu meu, sóc... sóc un miserable! Recordo un xicot de Terrassa... Sentia tanta vocació per la veterinària...! Era capaç de no aclucar l'ull en quaranta-vuit hores si tenia algun animal hospitalitzat. Un dia , em va demanar augment de sou per poder-se casar... Ara, treballa venent pòlisses d'assegurances. Se'l veu tan, tan infeliç...

Els enganyava a ells i m'enganyava a mi mateix justificant-ho dient que la vida està molt, però que molt malament, i que pertot arreu es paguen quantitats similars. Mentida! La veritat, la trista veritat és que els explotava sense pietat! Els feia pencar de valent tot el dia fins que es cremaven, i quan ja no podien més i marxaven, jo em quedava la mar de tranquil, perquè hi tants veterinaris buscant feina, que per cada un que plegava jo en tenia cent per triar.

...TO BE CONTINUED

Associació de Joves Veterinaris

VETERMON
VETERINARIOS SIN FRONTERAS

UNA HERENCIA HISTÓRICA: EL PROBLEMA DE LA TENENCIA DE LA TIERRA

¿Guatemala?
Si Guatemala.
¡Ah! Guatemala.
Uno de los pulgarcitos de América.
¿Está más tranquilo ahora por allí, no?
Aunque dicen que hay mucha violencia...
Lástima, es tan pintoresco...

Se firmó la paz en Guatemala, tras más de 35 años de enfrentamientos internos el día 29 de diciembre de 1996. Se cumplieron dos años pero, ¿será que esta guerra y la paz concertada han aliviado uno de los principales problemas que la causaron? No, el problema de la tenencia de la tierra, medio de producción indispensable para un país inminentemente agrícola, no ha sido resuelto.

Históricamente, el problema en cuestión ha sometido en diferentes épocas a la población a regímenes de esclavitud y de feudalismo. La conquista del Nuevo Mundo fue fundamentalmente un acto de violencia y esto se reflejó, ante todo, en la forma en que

se hizo la distribución de las tierras a las comunidades indígenas(1). Por lo general las tierras otorgadas resultaban insuficientes para el número de habitantes por comunidad, situación que se ha ido agudizando a través del tiempo, a medida que la población indígena empezó a recuperarse numéricamente, que los ladinos fueron apropiándose de grandes extensiones y que éstos últimos han ido ocupando los puestos de poder y las fuentes de riqueza del país.

Efectivamente, el problema de la tierra no ha querido salir del territorio. Guatemala se cuenta hoy entre el grupo de países con una elevada proporción de habitantes ocupados en labores relacionadas a la parcela. A la presión demográfica que existe sobre la tierra (ya en 1982 era de 1,11 hab/hectárea) se suma el problema de la concentración de la propiedad agraria. Las propiedades menores a 7 hectáreas constituyen el 88 % del total de las tierras cultivables mientras que el grueso de las unidades campesinas ocupa el 10%. El problema se agudiza sin cesar debido a la fragmentación obligada por el deseo de heredar algo a los hijos varones (ya que las mujeres por lo general precisan de dote para concertar las uniones consentidas).

¡Es una cadena! ¡Maldita cadena! Y todavía se sorprenden de que haya violencia...

¿Qué hacen los campesinos para no morir de hambre? Se van a trabajar donde hay tierra buena. A la costa, a cortar caña (¡ingrata caña! ¡Suerte que embola(2)!), a cortar café, a cortar banano. Vemos como pasa dinero por manos trabajadoras, pero no queda impregnado ni un poquito. También se van a los Estados Unidos o a México. Allí sacan un poco más pero se nos pierden... y otros se van a la ciudad. Feo allí, colgando de los barrancos o debajo de los puentes. Allí nadie nos conoce. No regalan ni agua, arden los ojos. Si se encuentra trabajo nunca alcanza el sueldo... si los hijos piden pan de dónde se saca. ¿De dónde? Hay que pedirlo o quitarlo. ¡Qué rabia que otros tengan tanto!

1 indígena: el término en Guatemala se refiere a aquellas poblaciones de origen Maya con idioma , costumbres e indumenta-ria propias. Representan más del 55% de la población; además hay aproximadamente un 40% de mestizos (ladinos) y el resto conformado de población negra y Xinca.

2 emborracha

SERVEI DE PREMSA D'ESTEVE VETERINÀRIA

ESTEVE VETERINARIA

- "Un informe desvela los peligros de la comida transgénica" *El Mundo*. 13/2/99.
- "Los elefantes, en peligro tras permitirse de nuevo el comercio de marfil" *ABC*. 13/2/99.
- "Barcelona esterilizará sus palomas" *El Periódico*. 19/2/99.
- "La UE destinará casi 2.000 millones a la investigación de la enfermedad de las 'vacas locas'" *La Razón*. 20/2/99.
- "Un laboratorio de EEUU cría cerdos con genes humanos" *El Periódico*. 23/2/99.
- "Bruselas aprueba tres alternativas a las pruebas cosméticas en animales" *La Voz de Galicia*. 26/2/99.
- "Ganaderos de Carranza temen otra epidemia de brucelosis al dispararse los contagios" *El Correo Español*. 26/2/99.
- "Algunos pollos son portadores de bacterias resistentes a múltiples antibióticos" *La Vanguardia*. 27/2/99.

UAB Universitat Autònoma de Barcelona

LA LEY DEL TALION

El juez de turno, ordena el sacrificio del perro. En realidad, ha dictado una sentencia de muerte, ha ordenado ajusticiar al perro. Crimen y castigo: Tal vez el magistrado intenta escarmentar al ejemplar adulto, disuadir a las camadas venideras, Tal vez se autocomplace en la resolución del caso: el asesino no volverá a matar pues ha sido ejecutado. Tal vez busca confortar a la víctima mediante el sufrimiento del propietario. Tal vez interpreta el arrepentimiento del perro; ofrece desde el altar su sacrificio a la sociedad a fin de purificar conciencias y minimizar responsabilidades. Se ha hecho justicia.

Vuelve la Ley del Talión: una vida por una vida. Matad al perro, lo dice el Sr. juez.

Hemos leído y hemos escuchado toda suerte de declaraciones. La administración, que a la postre es la que regula, ordena y clasifica, habla de esterilizar y eliminar, de cadenas y de bozales, de registros y de castigos; mediante la ley de protección animal y proclamando la defensa de su bienestar cierra el circulo de la hipocresía y del cinismo. Fruto de todo ello es el restablecimiento de la pena capital.

Los derechos de los animales ni mencionarlos: hablar de derechos implica necesariamente hacer los deberes, examinarse y aprobar. Ello conlleva una serie de riesgos que nuestra administración no está preparada para asumir. Ara no es el moment.

La tragedia nos brinda en este caso la oportunidad, individual y desde el C.O.V.B, de tomar una postura clara, decidida y coherente: el perro tiene sus derechos y nosotros siempre estaremos de su parte. El manifestarlo públicamente nos otorga el reconocimiento y el favor de miles de propietarios que son a la postre el factor humano de nuestra profesión.

Nos podemos callar: despedimos al Patrón, a S. Fco de Asís, y nos encomendamos a otro.

Esteban Comamala Lana

TAULÓ D'ANUNCIS

ES TRASPASSA

CLÍNICA VETERINÀRIA A TARRAGONA PER TRASLLAT DEL VETERINARI

15 anys de funcionament.
Ampli fitxer de clients.
Reformada recentment.
Raigs X legalitzats.
Preu negociable.

Telèfon de contacte:
93.201.42.86

ES TRASPASSA

NEGOCI DE PETITS ANIMALS

Dos consultoris en funcionament separats 9 Km.
Horaris compatibles.
Obert des de 1990 i en funcionament.
Cartera de clients i gestió econòmica demostrable.
Vehicle, instrumental, telèfon mòbil i stocks.

Preu 7 mill + IVA
Telèfons de contacte:
93 822 86 31
608 49 03 01
93 821 13 04

ES TRASPASSA

Clínica Veterinària a Sabadell, per no poder atendre. Amb quatre anys de funcionament.
Telèfons: 93 723 68 56
93 725 98 19

ES TRASPASSA

CONSULTORI VETERINARI A BADALONA

En actiu
No requereix obres
Preu a convenir
Possible incorporació immediata
Interessats trucar al telèfon: 93 349 41 15, horari d'oficina

UAB
Universitat Autònoma de Barcelona

ESTEVE

GRUPO FARMACÉUTICO LÍDER

AL SERVICIO DE LA SANIDAD ANIMAL

ESTEVE VETERINARIA

Laboratorios
Dr. ESTEVE, S. A.
Av. Mare de Déu de Montserrat, 221
08041 Barcelona - España

El tratamiento más rápido y eficaz contra pulgas y garrapatas...

UAB
Universitat Autònoma de Barcelona

... es también el mejor preventivo.

NUEVO FRONTLINE SPOT ON PERRO

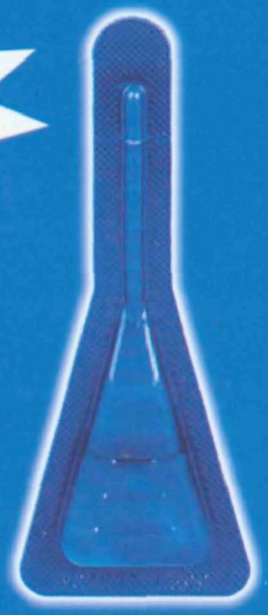

No hay mejor cura que una buena prevención. Por eso Frontline ha creado su nueva presentación en formato Spot On. Tan rápido, seguro y eficaz, como práctico. Porque mantiene todas las características del líder indiscutible en antiparasitarios y, además, es muy cómodo y fácil de aplicar.
Basta una simple presión en la pipeta una vez al mes, todos los meses, para prevenir y proteger contra pulgas y garrapatas .
Con Frontline Spot On, ahora prevenir ya es curar.

FRONTLINE SPOT ON PERRO/GATO
Solución antiparasitaria de uso externo. **Indicaciones:** Tratamiento y prevención de las infestaciones por pulgas y garrapatas en perros y gatos. **Composición centesimal:** Fipronil 10 g, Butilhidroxianisol 0,02 g, Butilhidroxitolueno 0,01 g, Excipiente c.s.p. 100 ml. **Contraindicaciones:** No se dispone de datos sobre su uso en perros de edad inferior a 10 semanas o de peso inferior a 1Kg, ni en gatos de edad inferior a 3 meses o de peso inferior a 1Kg. No usar en hembras lactantes. Comercializado por Merial Laboratorios, S.A. C/ Tarragona 161, 3ª planta. 08014 Barcelona. Nº de registro: 1230 ESP., 1163 ESP.

FRONTLINE SPRAY
Solución antiparasitaria para uso externo. **Composición:** Fipronil 0,25 g. Excipiente 100 ml. **Indicaciones:** Tratamiento y prevención de las infestaciones por pulgas y garrapatas en el perro y las pulgas en el gato. **Contraindicaciones:** No se han descrito.
Vía de aplicación externa, por pulverización. Distribuido por Merial Laboratorios S.A. C/ Tarragona 161, 3ª planta. 08014 Barcelona. Nº de registro: 1064.

MERIAL
La confianza que da la protección de un líder

FRONTLINE®
Sólo Frontline puede con todo.